

RESOCIALIZAČNÝ PROGRAM CENTRA

Občianske združenie "V I C T U S", Krupina

FILIUS PAUL Žibritov 9

a FILIUS PAUL Zvolenská cesta 51, Krupina

júl 2022

IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

A/ KONTAKTNÉ ÚDAJE ZRIAĐOVATEĽA CENTIER

NÁZOV: Občianske združenie "V I C T U S"
ADRESA: Zvolenská cesta 46, 963 01 Krupina
TELEFÓN: 0917 854 932
ŠTATUTÁRNY ZÁSTUPCA: Mgr. Miriam Štímelová
Pavel Štímel
TELEFÓN: 0902 065 683
0903 645 819
WEB: www.victuska.eu
E-MAIL: victuska@gmail.com

B/ RESOC. CENTRÁ

FILIUS PAUL, Žibritov 9,
Mgr. Lýdia Štímelová, riaditeľka
t. č. 0917 854 932, 0911 346 806
FILIUS PAUL, Zvolenská cesta 51,
Krupina,
Mgr. Lýdia Štímelová, riaditeľka
t. č. 0917 854 932, 0907 584 351

OBSAH

C/ OPIS CIEĽOVEJ SKUPINY CENTRA A PODMIENKY PRIJATIA	10
C.1 PODMIENKY PRIJATIA MLADISTVÉHO	10
C.2 PODMIENKY PRIJATIA PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY	10
D/ DÔVODY VYLUČUJÚCE VYKONÁVANIE RESOCIALIZAČNÉ- HO PROGRAMU	11
E/ CELKOVÝ POČET MIEST V CENTRE	11
F/ OPIS VNÚTORNÝCH A VONKAJŠÍCH PRIESTOROV	11
F.1 RESOCIALIZAČNÉ CENTRUM FILIUS PAUL ŽIBRITOV	12
F.1.1 Vnútorne vybavenie priestorov pre klientov	13
F.1.2 Vnútorne vybavenie priestorov pre rodinných príslušníkov	14
F.1.3 Vonkajšie vybavenie priestorov	14
F.2 RESOCIALIZAČNÉ CENTRUM FILIUS PAUL KRUPINA	15
F.2.1 Vnútorne vybavenie priestorov	15
F.2.2 Vonkajšie vybavenie priestorov	16
G/ POČET ZAMESTNANCOV A ŠTRUKTÚRA PRACOVNÝCH MIEST	17
G.1 ODBORNÝ TÍM	16
G.2 SKUPINOVÍ ZAMESTNANCI RC FILIUS PAUL	17
H/ PRIJATIE DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY	18
H.1 PRIJATIE DIEŤAŤA	18
H.1.1 Prijatie dieťaťa na základe dohody	18
H.1.2 Prijatie dieťaťa na základe rozhodnutia súdu	19
H.2 PRIJATIE PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY	20
H.2.1 Prijatie plnoletej fyzickej osoby na základe dohody bez odporúčenia orgánu SPODaSK	20
H.2.2 Prijatie plnoletej fyzickej osoby na základe dohody s odporúčaním orgánu SPODaSK	20
I/ METÓDY PRÁCE	22
I.1 METÓDY PRÁCE S RODINOU DIEŤAŤA	28
I.2 METÓDY PRÁCE S RODINOU PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY	29
J/ REŽIM DŇA	30

K/ ZABEZPEČENIE STAROSTLIVOSTI O DIEŤA V ČASE VÝKONU.....	33
METÓD PRÁCE S JEHO RODIČOM	33
L/ INDIVIDUÁLNY RESOCIALIZAČNÝ PROGRAM.....	33
M/ PODMIENKY NA RÔZNE AKTIVITY A ČINNOSTI.....	36
M.1 NÁCVIK PRACOVNÝCH ZRUČNOSTÍ.....	36
M.2 ZÁUJMOVÁ ČINNOSŤ.....	38
M.3 ŠPORTOVÁ ČINNOSŤ.....	37
M.4 KULTÚRNA ČINNOSŤ.....	39
M.5 NÁBOŽENSKÉ VIEROVYZNANIE A VIERA.....	38
N/ ZABEZPEČENIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI	40
N.1 ZABEZPEČENIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI PRE DIEŤA.....	40
N.2 ZABEZPEČENIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI PRE PLNOLETÚ..	41
O/ ZABEZPEČENIE ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY.....	42
O.1 ZABEZPEČENIE ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY PRE DIEŤA.....	42
O.2 ZABEZPEČENIE ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY PRE PLNOLETÚ FYZICKÚ	43
P/ PRÁVA DIEŤAŤA A PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY.....	43
P.1 PRÁVA DIEŤAŤA	44
P.2 PRÁVA PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY	45
Q/ OPIS POVINNOSTÍ DIEŤAŤA A PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY.....	46
Q.3 OPIS POVINNOSTI RODIČA DIEŤAŤA A INÝCH BLÍZKYCH OSÔB DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY	49
R/ TAXATÍVNE VYMEDZENÉ PRAVIDLÁ RESOCIALIZAČNÉHO PROGRAMU A OPIS OPATRENÍ NA PREDCHÁDZANIE ICH PORUŠOVANIA A TAXATÍVNY OPIS VÝCHOVNÝCH PROSTRIEDKOV	49
S/ POSTUPY PRI URČOVANÍ VÝCHOVNÝCH PROSTRIEDKOV.....	53
T/ SPÔSOB EVIDENCIE VYKONANÝCH VÝCHOVNÝCH PROSTRIEDKOV AK BOLI VYKONANÉ NA DIEŤATI.....	53
U/ OPIS POSTUPU PRI NEDOVOLENOM OPUSTENÍ CENTRA.....	54
V/ OPIS PONUKY NÁSLEDNEJ ODBORNEJ POMOCI.....	56
PROGRAM SUPERVÍZIE.....	57

C/OPIS CIEĽOVEJ SKUPINY CENTRA A PODMIENKY PRIJATIA

Resocializačné centrum FILIUS PAUL poskytuje výkon opatrení SPODaSK pre deti a plnoleté fyzické osoby, ktoré majú psychiatrom potvrdenú diagnózu závislosť. Vykonávanie opatrení formou resocializačného programu v rámci resocializačného procesu je na podporu sociálneho začlenenia do bežného života dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby závislej od alkoholu, drog, nelátkových závislostí ako hazardných hier, internetu, počítačových a iných hier, pobytovou formou. Klienti môžu byť prijatí i s diagnostikovanou duálnou závislosťou, môžu mať hepatitídu typu C, môžu mať diagnostikovanú ľahkú psychickú poruchu. Taktiež o resocializáciu sa môžu zaujímať klienti, ktorí sú telesne postihnutí s výnimkou klientov imobilných.

V resocializačnom centre FILIUS PAUL sú prijímaní klienti ako mužského, tak i ženského pohlavia.

C.1 PODMIENKY PRIJATIA DIEŤAŤA

Dieťa do resocializačného centra je možné prijať na základe rozhodnutia súdu na neodkladné alebo výchovné opatrenie, alebo na dobrovoľný pobyt na základe dohody spísanej medzi zákonným zástupcom dieťaťa a resocializačným centrom po preukázaní

- štvortýždňovej hospitalizácie na psychiatrickom oddelení pre deti
- odporúčenia do resocializačného centra s určenou primárnou diagnózou „závislosť“ od lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore detská psychiatria
- odporúčenie orgánu SPODaSK na dobrovoľný pobyt
- v prípade umiestnenia na dohodu súhlas zákonného zástupcu, podpísanie dohody o umiestnení dieťaťa
- v prípade umiestnenia na základe rozhodnutia súdu je potrebné preukázať rozhodnutie súdu právoplatné a vykonateľné
- veková hranica neobmedzená

C.2 PODMIENKY PRIJATIA PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY

- Preukázanie odporúčenia do resocializačného centra od psychiatra s určenou diagnózou závislý

- Preukázanie odporúčania do resocializačného centra orgánom SPODaSK, aj bez odporúčania orgánu SPODaSK
- Prepúšťacia správa z hospitalizácie, môže byť aj staršieho dáta
- Dobrovoľnosť
- Plnoletá fyzická osoba obmedzená na určité právne úkony musí byť informovaná kde bude umiestnená a akého programu a procesu sa zúčastní

D/ DÔVODY VYLUČUJÚCE VYKONÁVANIE RESOCIALIZAČNÉHO PROGRAMU

- Osoba so samovražednými sklonsmi
- Imobilná osoba
- Osoba s diagnózou HIV, AIDS
- Osoba staršia ako 70 rokov
- Osoba s diagnózou parkinson, alzheimer, demencia, skleróza multiplex
- Osoba s diagnózou kolostómia
- Osoba nekomunikujúca v slovenskom jazyku

E/ CELKOVÝ POČET MIEST V CENTRE

K 1.7.2022 sú vytvorené tri skupiny s celkovou kapacitou 41 miest, dve skupiny v Žibritove pre dospelých klientov a jedna skupina v Krupine pre deti:

- Resocializačné centrum FILIUS PAUL, Žibritov 9, I. skupina – **15 miest**
- Resocializačné centrum FILIUS PAUL, Žibritov 9, II. skupina – **14 miest**
- Resocializačné centrum FILIUS PAUL, Zvolenská cesta 51, Krupina – **12 miest**

F/ OPIS VNÚTORNÝCH A VONKAJŠÍCH PRIESTOROV

Resocializačné centrum v Žibritove je umiestnené priamo v centre obce, kde klienti cestujúci do školy alebo za prácou majú len cca 20 metrov autobusovú zástavku. Obec je malá a jednou z výhod centra je ústretovosť obyvateľov Žibritova vzhľadom k tomu, že sa každý s každým pozná a je mu nápomocný. Aj my ako centrum sa snažíme reprezentovať

obec Žibritov na rôznych aktivitách v Mikroregióne Hont a tým prezentujeme nielen obec, ale i samotné centrum. Sme otvorené centrum a preto brána a dvere nie sú nikdy zamknuté. Resocializačné centrum v Krupine je umiestnené na začiatku mesta, v smere zo Zvolena na hlavnom ťahu Zvolen – Šahy. Tu je už väčšia intimita centra vzhľadom k tomu, že je to v meste. Do centra mesta sa pešou chôdzou dostaneme za 10 až 15 minút, čo je vhodná poloha pre deti navštevujúce ako základnú tak aj strednú školu v Krupine. Deti ktoré navštevujú stredné školy vo Zvolene majú autobusovú zástavku priamo pred centrom. Môžeme skonštatovať, že klienti majú v obidvoch centrách možnosť súkromia, priestoru na oddych, nadštandardné podmienky na hygienu vzhľadom na zrealizovanú rekonštrukciu hygienických zariadení a neobmedzené množstvo hygienicky nezávadnej vody z vlastných zdrojov.

F.1 RESOCIALIZAČNÉ CENTRUM FILIUS PAUL ŽIBRITOV

Objekt, v ktorom sme začali prevádzkovať našu činnosť od 1.7.2013, sa nachádza v pokojnej časti obce Žibritov. Do centra je dobrá dostupnosť prostredníctvom prímestskej dopravy v každom ročnom období. Centrum má prístup ku všetkým zložkám infraštruktúry, ktorými je vybavené mesto Krupina, vzhľadom k tomu, že obec Žibritov je vzdialená od okresného mesta Krupina len 7 km. Lokalizácia centra, ako súčasť urbanistického komplexu, dostupnosť infraštruktúry a spoločenského života, dovoľuje rozvíjať klientom sociálne zručnosti. Majú možnosť byť v kontakte s rôznymi sociálnymi skupinami, čo im ponúka možnosť socializovať sa.

Na agrárnom vidieku môžeme zabezpečiť vysokú úroveň pracovných návykov, i keď získanie pracovných zručností je len jednou z častí resocializácie. Klient sa väčšinou vracia do pôvodného sociálneho prostredia, v ktorom primárnu úlohu hrá schopnosť negovať rizikové faktory sociálneho prostredia, ktoré môžu spôsobiť recidívu a získané pracovné zručnosti tak ustupujú do úzadia. Našou snahou je viesť ľudí k pracovným, sociálnym zručnostiam a schopnostiam. Centrum sa nachádza v blízkosti rôznych kultúrnych, pamiatkových rezervácií a prírodných úkazov, čo je devízou pri našej práci v rámci resocializácie tejto cieľovej skupiny. Taktiež ako pozitívum vnímame to, že obe centrá sú od seba vzdialené 7 km, kde jedno z nich je na vidieku a druhé sa nachádza v meste. Klienti môžu teda porovnávať rozličnosti života na vidieku a v meste. Objekt centra na Žibritove je rozdelený na tri bazálne časti.

F.1.1 Vnútorné vybavenie priestorov pre klientov

Prvú časť tvorí samostatný poschodový dom, kde sa nachádza obytná časť pre klientov. Na prízemí sa nachádzajú tri kompletne zariadené izby (z toho 2 izby sú štvorposteľové a jedna je trojposteľová), kúpeľňa so sprchovacím kútom, umývadlom, zrkadlom, toaletnou skrinkou, 2x samostatné WC, ďalšia miestnosť s dvoma pisoármi, umývadlom so zrkadlom a toaletnou skrinkou, vstupná hala so schodmi. Na prvom poschodí sa nachádzajú tri izby kompletne zariadené (z toho dve štvorposteľové a jedna dvojposteľová), kúpeľňa so sprchovým kútom, umývadlom, zrkadlom, toaletnou skrinkou, miestnosť s dvoma samostatnými WC, umývadlom so zrkadlom a toaletnou skrinkou, chodba, schodište. Na prvom poschodí sa nachádza samostatná bunka pre ženy, kde sú vytvorené 3 WC zariadenia, miestnosť s dvomi sprchami, dvomi umývadlami, ďalej sa tu nachádza miestnosť na čistiace prostriedky a chodba. Na druhom poschodí sa nachádzajú dve trojposteľové izby a jedna dvojposteľová izba. Ďalej je tu samostatné WC s umývadlom a chodba so schodišom. Všetko moderne a vkusne rekonštruované a zariadené.

Samostatný poschodový dom slúži aktuálne pre dve samostatné skupiny dospelých klientov, kde na prízemí je mužská komunita 11 klientov, na prvom poschodí mužská komunita s počtom 10 klientov a na druhom poschodí ženská komunita s počtom 8 klientok. Každá miestnosť je uzamykateľná, čo napomáha k vykonávaniu pohodovej osobnej hygieny a zachovania súkromia.

V druhej časti v objekte sa nachádza kuchyňa s príslušenstvom, jedáleň, sklad potravín, sklad drobného tovaru, dve denné miestnosti, kancelária vedenia, komunitná miestnosť, knižnica, kúpeľňa s WC, samostatné WC s umývadlom pre personál, miestnosť pre osobné veci zamestnancov.

Miestnosti sú vybavené zodpovedajúcim nábytkom, každá izba má na počet lôžok zabezpečené nočné stolíky, lampy, stoličky a v každej izbe je písací stôl. Izby sú estetizované podľa predstáv samotných klientov, kde si podľa potrieb dopĺňajú oddychové kreslá, zrkadlá, poličky, atď. Vo vstupnej hale je botník, kde má každý klient svoje miesto na odkladanie obuvi. Kúpeľne a toalety sú esteticky a účelovo zrekonštruované a zariadené.

Chladničky, mrazničky sú v skladových priestoroch. V jedálni sa nachádzajú stoly a stoličky z masívu v štýle vidieckeho nábytku, chladnička a varná kanvica pre klientov, televízor s DVD prehrávačom. V komunitnej miestnosti sa nachádzajú všetky materiály

a pomôcky potrebné pri práci s klientmi i pre oddych a relax klientov v ich osobnom voľne. Majú vybudovanú veľkú knižnicu, kde môžu tráviť svoj čas. Všetky miestnosti sú uzamykateľné a prispôsobené tak, aby klienti v prípade súkromia ho mali zabezpečené, samozrejme pokiaľ im nehrozí nebezpečie zo sebapoškodenia.

Čo sa týka zachovania súkromia, je plne zabezpečené a naši klienti majú prísne pravidlá ochrany súkromia, napr. návštevy na izbách opačného pohlavia zakázané, návštevy na izbách toho istého pohlavia len so súhlasom všetkých obyvateľov danej izby. Mužské pohlavie prísny zákaz vstupu na poschodie žien. Dom sa využíva len na účely ubytovania a osobnú hygienu. Na účely voľnočasových aktivít, pracovných a iných spoločenských aktivít sú na to určené iné priestory.

F.1.2 Vnútorne vybavenie priestorov pre rodinných príslušníkov

Resocializačné centrum v rámci inovatívnych metód práce so závislými klientmi prešlo v poslednom období zásadnou zmenou. Jednodňové rodinné stretnutie s klientmi a ich blízkymi obmedzilo a zaužívali sme realizovať trojdňové rodinné stretnutia. Máme za sebou viac rokov práce touto formou a skúsenosti nám ukazujú, že sme sa rozhodli správne. Vzhľadom k tomu, že rodinný príslušníci k nám cestujú častejšie a na dlhšie obdobie ako jeden deň, boli sme nútení riešiť ich ubytovanie a preto máme zriadený v obci Žibritov ďalšie rodinné domy so súpisnými 30 a 31, kde môžu prespávať v rámci návštevy svojho príbuzného. Objekt je vzdialený od resocializačného centra len cca 15 metrov cez cestu a preto je to ideálne, aby rodina trávila spolu čo najviac času. Dom prešiel v roku 2017 komplexnou rekonštrukciou a má veľmi vkusne zariadené štyri izby, 2 x kúpeľňu s WC a vstupnú halu.

F.1.3 Vonkajšie vybavenie priestorov

V tretej časti resocializačného centra je pracovňa, tvorivé dielne, dielňa náradia, udiareň, stodola, WC na nádvorí, kotolňa, sklad, sklad dreva, pivnica na uskladnenie ovocia a zeleniny, veľké uzavreté nádvorie obkolesené budovami a veľká záhrada rozdelená na dve časti a to zeleninovú a ovocnú o rozlohe cca 5.000 m². Technické vybavenie ako sú automatické práčky, sušička, žehličky sú umiestnené v pracovni. Drobné záhradné náradie, kosačky, píly a príslušenstvo potrebné k obhospodáreniu hospodárstva sú súčasťou centra a klienti v spolupráci s personálom na to určeným nadobúdajú pracovné zručnosti.

V objekte, kde máme ubytovacie kapacity pre rodinných príslušníkov, sme za posledné tri roky vybudovali stolársku dielňu, dielňu na opracovanie kovov, veľkú ovocnú záhradu, kde sme v tomto roku začali chovať včely a vznikla včelnica VICTUS APIS. V súčasnosti pracujeme s návrhom vytvorenia API domčeka pre potreby relaxácie klientov a rodinných príslušníkov aj touto formou. Ďalej máme vytvorenú skupinu klientov, ktorí pod dozorom pracovného inštruktora so vzdelaním v určenom odbore, sa učia pracovným zručnostiam v odbore stavebníctvo. Tí skrášľujú a dotvárajú priestory centra a tak nielen tvoria hodnoty, ale hlavne sa učia a nadobúdajú skúsenosti, ktoré v budúcnosti môžu pretaviť do svojho profesného života.

V rámci športových aktivít klienti môžu využívať mini posilňovňu, bicykle, trampolíny, korčule a rôzne športové náčinie, ktoré využívajú tak na futbalovom ihrisku, jazere, tenisovom kurte na periférii obce, ako aj na záhrade v centre a v širšom okolí obce. Klienti na Žibritove majú možnosť požiadať o vychádzku do blízkeho okolia – prírody, pokiaľ chcú tráviť svoj voľný čas osamote a nechcú byť rušení ostatnou komunitou, čo radi využívajú, hlavne prostredie ovocnej záhrady. Tu sa však veľmi dbá o ich aktuálne psychické nastavenie. V prípade psychickej nepohody sa snažíme navrhnúť klientovi, aby si vybral klienta z komunity, ktorý mu robí sprievod a tak sa cítil v bezpečí.

Najviac však využívanou je terapeutická miestnosť, ktorá je v podkroví a je k dispozícii na individuálne či skupinové aktivity, relaxáciu, oddych a trávenie voľného času klientov.

F.2 RESOCIALIZAČNÉ CENTRUM FILIUS PAUL KRUPINA

Objekt na Zvolenskej ceste 51 v Krupine sme začali využívať v roku 2018 pre skupinu detí v zmysle Zákona 305/2005 v znení neskorších predpisov. Dom je rozdelený na dve bazálne časti.

F.2.1 Vnútorne vybavenie priestorov

Jednou časťou je spoločenská časť na prízemí, kde sa nachádza klubovňa, kúpeľňa s dvomi sprchovými kútmami, umývadlom, práčkou, sušičkou, samostatné WC pre zamestnancov, vstupná hala, denná miestnosť, kuchyňa, jedáleň a sklad kuchynského náradia, komora. Na prvom poschodí sa nachádzajú štyri trojposteľové izby, kúpeľňa s dvomi sprchovými kútmami, umývadlom a WC, WC s umývadlom, chodba, veľká spoločenská miestnosť. Na poschodí v každej izbe na počet lôžok sú umiestnené skrine, nočné stolíky, písacie stoly,

stoličky a doplnky ako poličky, zrkadlá, taburetky a pod. V spoločenskej miestnosti sú kreslá, komody a TV stolík, TV a rôzne spoločenské hry s knižnicou. Dve izby majú vlastné balkóny. V komore je umiestnená chladnička, mraznička. Dom je vkusne a esteticky zariadený, klienti majú možnosť si izby dotvoriť podľa svojich predstáv. Dom je delený na prednú a zadnú časť. V prednej časti aktuálne obývajú dve izby dievčatá, ostatné izby sú obsadené chlapcami. Mladí dospelí v prípade pokračovania resocializačného procesu i po dovŕšení plnoletosti budú mať vytvorené samostatné izby. Deti sa stretávajú len vo veľkej spoločenskej miestnosti, ktorú nazývame obývačka. Je prísny zákaz návštev na izbách opačného pohlavia. Stretávať sa môžu len v spoločenských miestnostiach a spoločných priestoroch domu. Každá miestnosť je uzamykateľná a preto si klienti môžu vytvoriť súkromie či na izbách v prípade potreby, alebo pri vykonávaní hygieny. Taktiež veľmi dbáme pri psychickej nepohode, aby klient mal súkromie na svoje myšlienky a nebol rušený, pokiaľ o to požiada. Vzhľadom k tomu, že je k dispozícii záhrada, klienti môžu tráviť svoj voľný čas aj v nej.

F.2.2 Vonkajšie vybavenie priestorov

Súčasťou domu v Krupine je aj veľké nádvorie, záhrada, dvoj garáž, ktorá sa využíva ako sušiareň počas nepriaznivého počasia. Na konci záhrady je vytvorená malá záhradka, kde klienti z vlastnej iniciatívy majú zeleninovú záhradku pre potešenie. Objekt je uzatvorený veľkou bránou od hlavnej cesty a preto klienti majú dostatok súkromia.

F.2.3 Vnútorne vybavenie priestorov pre administratívu a skupinové stretnutia

Resocializačné centrum FILIUS PAUL, ktorého zriaďovateľom je Občianske združenie "V I C T U S", zriadilo v sídle firmy administratívne priestory, archívne priestory a dve miestnosti, kde sa vykonávajú individuálne a skupinové sedenia so psychológom pre deti a v prípade potreby aj pre plnoleté fyzické osoby. Taktiež sa tieto priestory využívajú ako prvý kontakt pre klientov a ich rodinných príslušníkov, ako i občanov okresu Krupina, ktorí potrebujú poradiť, prípadne pomôcť umiestniť závislého do iného centra mimo okresu Krupina. Ďalej sa v uvedených priestoroch konajú porady zamestnancov, supervízie a pohovory. V súčasnej dobe začíname s AA a AN klubmi. Vízia do budúcnosti je však robiť v týchto priestoroch prevenciu a to formou prednášok pre záujemcov z radu detí i rodinných príslušníkov, ktorí majú záujem edukovať sa v tejto oblasti.

G/ POČET ZAMESTNANCOV A ŠTRUKTÚRA PRACOVNÝCH MIEST

Personálne zabezpečenie všetkých troch skupín je zabezpečené v zmysle Vyhlášky č. 103/2018 Z. z..

G.1 ODBORNÝ TÍM

Personálne zabezpečenie RC FILIUS PAUL Krupina 12 klientov

- Sociálny pracovník, VŠ II. stupňa, študijný odbor sociálna práca 1,2
- Psychológ, VŠ II. stupňa, študijný odbor psychológia 0,6

Personálne zabezpečenie RC FILIUS PAUL Žibritov I. skupina 15 klientov

- Sociálny pracovník, VŠ II. stupňa, študijný odbor sociálna práca 1,0
- Psychológ, VŠ II. stupňa, študijný odbor psychológia 0,5

Personálne zabezpečenie RC FILIUS PAUL Žibritov II. Skupina 14 klientov

- Sociálny pracovník, VŠ II. stupňa, študijný odbor sociálna práca 1,0
- Psychológ, VŠ II. stupňa, študijný odbor psychológia 0,5

G.2 SKUPINOVÍ ZAMESTNANCI RC FILIUS PAUL

Personálne zabezpečenie RC FILIUS PAUL Krupina 12 klientov

- Sociálny pedagóg, VŠ II. stupňa, študijný odbor pedagogika 1
- Pedagogická činnosť, VŠ II. stupňa, študijný odbor pedagogika 1
- Asistent soc. práce, VŠ I. stupňa, študijný odbor sociálna práca 1
- Vychovávateľ, úplné stredné odborné vzdelanie pedag. zamerania 1
- Pracovný inštruktor, úplné stredné odborné vzdelanie 1

Personálne zabezpečenie RC FILIUS PAUL Žibritov I. skupina 15 klientov

- Sociálny pedagóg, VŠ II. stupňa, študijný odbor pedagogika 1
- Asistent soc. práce, VŠ II. stupňa, študijný odbor sociálna práca 1
- Vychovávateľ, úplné stredné odborné vzdelanie pedag. zamerania 1

- Pracovný inštruktor, úplné stredné odborné vzdelanie 1

Personálne zabezpečenie RC FILIUS PAUL Žibritov II. skupina 14 klientov

- Sociálny pedagóg, VŠ II. stupňa, študijný odbor pedagogika 1
- Pedagogická činnosť, VŠ II. stupňa, študijný odbor pedagogika 1
- Pracovný inštruktor, úplné stredné odborné vzdelanie 2

Obslužný personál

- Riaditeľ, garant 0,5
- Administratívny pracovník 1,5
- Vodič, údržbár 1

H/ PRIJATIE DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY

Resocializačné centrum FILIUS PAUL má dve prevádzky a tri skupiny. Jedna skupina detí sa nachádza na Zvolenskej ceste 51 v Krupine, ďalšie dve skupiny plnoletých fyzických osôb sú umiestnené v Žibritove v rodinnom dome so súpisným číslom 9 a 10.

H.1 PRIJATIE DIEŤAŤA

Dieťa, ktoré môže byť prijaté do Resocializačného centra FILIUS PAUL, Zvolenská cesta 51, 963 01 Krupina môže byť prijaté za vopred určených podmienok aj s neukončenou povinnou školskou dochádzkou. Naše centrum je schopné vytvoriť podmienky na ukončenie povinnej školskej dochádzky ako súčasť resocializačného programu. Dieťa môže byť prijaté na základe dohody spísanej medzi zákonným zástupcom dieťaťa a resocializačným centrom alebo na základe rozhodnutia súdu na neodkladné alebo výchovné opatrenie.

H.1.1 Prijatie dieťaťa na základe dohody

Resocializačné centrum vykonáva resocializačný program aj pre dieťa, ktoré nemá ukončenú povinnú školskú dochádzku na základe dohody uzatvorenej medzi

resocializačným centrom a zákonným zástupcom dieťaťa. Pri nástupe musí zákonný zástupca preukázať absolvovanie strednodobej štvortýždňovej liečby v ústavnom zdravotníckom zariadení na oddelení, ktoré poskytuje starostlivosť v špecializovanom odbore detská psychiatria a dieťa má určenú primárnu diagnózu závislosť. Musí predložiť odporúčenie do resocializačného centra z psychiatrie a tiež odporúčanie na resocializačný pobyt v našom resocializačnom centre z ÚPSVaR. Taktiež musí byť doložená overená fotokópia rodného listu. Ďalej sú to veci osobného charakteru ako občiansky preukaz (ak už dieťa má 15 rokov), karta poistenca, zdravotný záznam, lieky, ak má nastavenú medikamentóznú liečbu, hygienické potreby, osobné šatstvo a posledné vysvedčenie z aktuálne navštevovanej školy, potvrdenie o návšteve školy spolu so školskými potrebami, ak rodič, resp. zástupca orgánu SPODaSK s nimi disponuje.

H.1.2 Prijatie dieťaťa na základe rozhodnutia súdu

Centrum vykonáva resocializačný program pre deti na základe rozhodnutia súdu a to v prípadoch, že bolo uložené výchovné alebo neodkladné opatrenie na základe vopred určenej diagnózy závislosť.

H.1.2.1 Prijatie dieťaťa na základe rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia

Dieťa, ktoré má byť prijaté na základe výchovného opatrenia je umiestnené za prítomnosti príslušného kurátora alebo zákonného zástupcu dieťaťa. Pred nástupom musí dieťa byť oboznámené do akého typu zariadenia ide byť umiestnené a mať základné informácie o tom, čo ho čaká v rámci resocializačného programu. Pri nástupe zákonný zástupca alebo kurátor predloží službukonajúcemu personálu resocializačného centra originál rozhodnutia o uložení výchovného opatrenia, ktoré je vykonateľné. Pri nástupe taktiež doloží sociálnu správu o osobných pomeroch dieťaťa, prepúšťaciu správu z strednodobej liečby na pedopsychiatrii v trvaní minimálne štyri týždne a overenú kópiu rodného listu. Ďalej sú to veci osobného charakteru ako občiansky preukaz (ak už dieťa má 15 rokov), karta poistenca, zdravotný záznam, lieky, ak má nastavenú medikamentóznú liečbu, hygienické potreby, osobné šatstvo a posledné vysvedčenie z aktuálne navštevovanej školy, potvrdenie o návšteve školy spolu so školskými potrebami, ak rodič, resp. zástupca orgánu SPODaSK s nimi disponuje.

H.1.2.2 Prijatie dieťaťa na základe rozhodnutia súdu o uložení neodkladného opatrenia

Dieťa, ktoré má byť prijaté na základe neodkladného opatrenia je umiestnené za prítomnosti príslušného kurátora alebo zákonného zástupcu dieťaťa. Pred nástupom musí dieťa byť oboznámené do akého typu zariadenia ide byť umiestnené a mať základné informácie o tom, čo ho čaká v rámci resocializačného programu. Pri nástupe zákonný zástupca alebo kurátor predloží službukonajúcemu personálu resocializačného centra originál rozhodnutia o uložení neodkladného opatrenia, ktoré je vykonateľné. Pri nástupe taktiež doloží sociálnu správu o osobných pomeroch dieťaťa, prepúšťaciu správu z strednodobej liečby na pedopsychiatrii v trvaní minimálne štyri týždne a overenú kópiu rodného listu. Ďalej sú to veci osobného charakteru ako občiansky preukaz (ak už dieťa má 15 rokov), karta poistenca, zdravotný záznam, lieky, ak má nastavenú medikamentóznú liečbu, hygienické potreby, osobné šatstvo a posledné vysvedčenie z aktuálne navštevovanej školy, potvrdenie o návšteve školy spolu so školskými potrebami, ak rodič, resp. zástupca orgánu SPODaSK s nimi disponuje.

H.2 PRIJATIE PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY

Prijatie plnoletej fyzickej osoby môže byť na základe dohody medzi plnoletou fyzickou osobou a resocializačným centrom bez odporúčania orgánu SPODaSK, ale na odporúčanie psychiatra, alebo na základe odporúčania orgánu SPODaSK. Pri doporučení či už psychiatra alebo orgánu SPODaSK sa sleduje, či klient má potvrdenú závislosť návykových látok, t. j. z legálnych drog alkohol, alebo niektorú z nelegálnych drog, t. j. kokaínového typu, opiátového typu, amfetamínového typu, halucinogénneho typu, kanabisového typu, organických rozpúšťadiel, syntetické drogy a ostatné druhy drog (napr. na lieky) alebo nelátkových závislostí ako hazardných hier, internetu, počítačových a iných hier.

H.2.1 Prijatie plnoletej fyzickej osoby na základe dohody bez odporúčania orgánu SPODaSK

Resocializačné centrum vykonáva resocializačný program aj pre plnoletú fyzickú osobu bez odporúčania orgánu SPODaSK na základe uzatvorenej dohody medzi resocializačným centrom a plnoletou fyzickou osobou. Pri nástupe sa musí plnoletá fyzická osoba

preukázať aktuálnym odporúčaním od psychiatra na absolvovanie resocializačného programu z dôvodu závislosti. Pri nástupe sa preukáže plnoletá fyzická osoba občianskym preukazom, kartou poistenca a odovzdá veci, ktoré nie sú v súlade s pravidlami v resocializačnom programe. Pri nástupe je klient oboznámený s resocializačným programom, s pravidlami komunity, s možnými rizikami vylúčenia z komunity. Ak súhlasí s pravidlami komunity a resocializačným programom, je s ním spísaná dohoda a stáva sa členom komunity. Má prideleného brata alebo sestru z radov starších klientov a tí mu ukážu jeho lôžko. Po ubytovaní a zoznámení sa s priestorovým vybavením, s klientmi resocializačného centra si preštuduje podrobne resocializačný program, čo potvrdí svojím podpisom, že bol oboznámený a bude ho rešpektovať. Ak je podozrenie, že klient prišiel pod vplyvom návykových látok, zabezpečí sa okamžite laboratórny odber moču, v prípade alkoholu je povinný sa podrobiť dychovej skúške.

H.2.2 Prijatie plnoletej fyzickej osoby na základe dohody s odporúčaním orgánu SPODaSK

Plnoletá fyzická osoba, ktorá má odporúčanie príslušného orgánu SPODaSK, pri nástupe sa preukáže aktuálnym odporúčaním od orgánu SPODaSK na absolvovanie resocializačného programu z dôvodu závislosti. Pri nástupe sa tiež preukáže plnoletá fyzická osoba občianskym preukazom, kartou poistenca a odovzdá veci, ktoré nie sú v súlade s pravidlami v resocializačnom programe. Pri nástupe je plnoletá fyzická osoba oboznámená s resocializačným programom, s pravidlami komunity, s možnými rizikami vylúčenia z komunity. Ak súhlasí s pravidlami komunity a resocializačným programom, je s ním spísaná dohoda a stáva sa členom komunity. Má prideleného brata alebo sestru z radov starších klientov a tí mu ukážu jeho lôžko. Po ubytovaní a zoznámení sa s priestorovým vybavením, s klientmi resocializačného centra, preštuduje si podrobne resocializačný program, čo potvrdí svojím podpisom, že bol oboznámený a bude ho rešpektovať. Ak je podozrenie, že klient prišiel pod vplyvom návykových látok, zabezpečí sa okamžite laboratórny odber moču, v prípade alkoholu je povinný sa podrobiť dychovej skúške.

I/ METÓDY PRÁCE

Opis odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa v centre vykonáva resocializačný program podľa jednotlivých fáz resocializačného programu a kritéria prechodu medzi jednotlivými fázami resocializačného programu

Resocializačný proces je nastavený v časovom rozmedzí 18 - 24 mesiacov, kedy je klient systémovo riadený a sprevádzaný.

V resocializačnom procese prioritne uplatňujeme základné odborné metódy ako je **pozorovanie a rozhovor** pri všetkých zúčastnených osobách, a to od klientov (dospelých či detí, rodinných príslušníkov, až po širšie vzťahové osoby viažuce sa na klientov v resocializácii). Odborný personál v bežnej praxi nepoužíva tzv. čisté metodické postupy, takmer vždy ide o kombináciu dvoch ustálených spôsobov práce, napr. konkrétne kombinácia pozorovania a rozhovoru. Používajú metódy od prvého kontaktu s klientom, umožňujú mu získať dostatok potrebných informácií pre začatie spolupráce so samotným klientom. Pozorovanie sa zakladá na cieľavedomom, systematickom a plánovitom zaznamenávaní vonkajších prejavov osobnosti, kde je potrebné si jednoznačne stanoviť cieľ, premyslieť si plán pozorovania, ktorý do určitej miery zabezpečí i jeho systematickosť. Je neoddeliteľnou súčasťou **procesu diagnostikovania**, kde ide o zámerné a koncentrované sledovanie klienta, prostredníctvom ktorého odborný personál získava informácie o klientovom správaní, o spôsobe vystupovania, o bytových podmienkach, o vzťahoch klienta s okolím, o vzťahu k materiálnym veciam, o názoroch klienta, záujmoch, atď. Pri odbornej metóde rozhovor ide vždy o *zámernú organizovanú komunikáciu, ktorá musí mať stanovený priebeh a cieľ*. Počas rozhovoru si všímame verbálnu i neverbálnu stránku rozhovoru. Verbálnu stránku tvoria – reč, otázky a odpovede. Neverbálnu stránku tvorí: fonetika (zvuková zložka prejavu), proxemika (osobný priestor človeka a vzájomná vzdialenosť), haptika (dotyk), posturika (poloha a držanie tela), kinetika (pohyb), gestikulácia, mimika, vizika (pohľad), kolorika (farby), komunikačné prostredie. Tieto dve základné metódy môžeme uplatňovať v individuálnej alebo skupinovej forme s klientami, resp. ostatnými akceptovateľnými účastníkmi.

Podobne odborné metódy (etapy) v resocializačnej praxi, ktoré zameriavame na priamy pracovný kontakt s klientom, resp. mikrometódy. Odborná práca s jednotlivcom sa odvodzuje od jednotlivých etáp. Pracujeme so štyrmi etapami, a to:

- 1. Etapa sociálnej evidencie** - ide o vytvorenie atmosféry dôvery, otvorenie komunikácie, pomenovanie sprevádzania, či pomoci klientovi a získanie základných informácií o probléme klienta. Výsledkom je **osobná anamnéza, rodinná anamnéza, analýza širšieho prostredia, analýza situácie.**

Základná metóda: pozorovanie, rozhovor

- 2. Etapa hodnotenia, sociálnej diagnostiky a vypracovania sociálneho plánu** - v nej odborný pracovník vypracováva **sociálnu diagnózu**, teda určí príčiny problému, dopad problému na klienta a spôsob sociálneho zásahu (riešenie), ktorý v danom prípade použije. *Súčasťou je plán práce s klientom a voľba pracovných metód* - takých, ktoré majú najvyšší predpoklad priviesť nás k úspešnému vyriešeniu klientovho problému.

Základná metóda: pozorovanie, rozhovor

- 3. Etapa sociálnej intervencie** – vlastné jadro odbornej práce – je plánovaný, koordinovaný postup pri riešení problému. Je to celý súbor metodických postupov. Z pohľadu sociálnej práce ide o priame zasahovanie do spôsobov konania jednotlivcov. Využíva sa veľa metód, ich voľba závisí od osobnosti klienta, problému, s ktorým klient prichádza a od prostredia. Patrí sem:

bežná intervencia - je určená k prípadu, kde je možné postupné, pokojné riešenie (necháva sa možnosť a voľnosť riešenia problému) a

krízová intervencia - je určená klientovi, ktorý sa náhle ocitol v akútnej krízovej situácii. Je definovaná ako špecializovaná pomoc osobám, ktoré sa náhle ocitli v kríze.

Do sociálnej intervencie patrí: rozhovor, písanie žiadostí, vedenie klienta k svojpomoci, posilňovanie odolnosti klienta, realitná terapia, vedenie iných k pomoci klientovi, výcvik komunikačných zručností, objektívne hodnotenie situácie, správny odhad a zhodnotenie rizika. Súčasťou tejto etapy je: soc. rehabilitácia, poradenstvo, diskusia.

Základnou metódou je rozhovor.

- 4. Etapa zaznamenávania dokumentácie a ukončenia** – katamnéza-zisťovanie, overovanie situácie po určitom časovom úseku napr. po pol roku.

Zakončenie prípadu: odborný tím môže ukončiť prácu s klientom zo štyroch dôvodov: problém vyriešili, klient dlhodobo odmieta zodpovedne pristupovať k riešeniu vlastných problémov, nástup klienta na liečenie, do výkonu trestu odňatia slobody, úmrtie.

Hlavným ukazovateľom napredovania je prostredníctvom fáz, kde je klient zaradený a na základe vlastných snáh napreduje do vyšších fáz. Celý resocializačný proces je rozdelený do piatich fáz, a to:

1.fáza – VSTUPNÁ (motivačná)

Fáza je určená prioritne novoprijatým klientom centra, ale tak isto klientom po recidíve, alebo inom porušení resocializačných pravidiel (štandardne schvaľuje komunita). Je zameraná na vstup klienta do komunity pochopením jej fungovania a dodržiavania schválených pravidiel a zásad. Možnosť zasahovania do života komunity je minimálna, prioritne sa kladie dôraz na pochopenie práv a povinností v komunite, adaptáciu na nové prostredie. Je nutné, aby sa klient zúčastňoval všetkých aktivít, k tomu je vedený a motivovaný. Klientovi je zo strany personálu poskytovaná individuálna forma poradenstva a pomoci, ktoré sú okrem iného určené pre formovanie jeho postoja k samému sebe a podpore vnútornej motivácie prijať nastavený režim. V prvej časti vstupnej fázy klient píše svoj životopis na základe predloženej osnovy a následne dostáva miesto pred komunitou na jeho prezentáciu (životopisná skupina). Predkladaná metóda je kľúčovo dôležitá hlavne pre prvú fázu v rozmere spoznávania a sebapoznávania. V tomto čase minimálne komunikuje klient s rodinou a prostredím, z ktorého prišiel. Rodičia a blízki príbuzní dostávajú informácie o ich závislom príbuznom sprostredkované, a to prostredníctvom určeného odborného personálu centra. V prípade možnosti a záujmu paralelne s klientom sa umožňuje program pre rodičov a rodinných príslušníkov v intervenciách zvládania krízy, resp. pomenovávania a riešenia novej závislosti v širokospektrálnych rozmeroch. Konkrétne dochádza k rodinným stretnutiam, kde sa vyhodnocuje vzťah medzi rodičmi a ich deťmi formou individuálnych rozhovorov, skríningu domácej klímy a vzťahovosti s vrstovnickou skupinou v školskom, resp. mimoškolskom prostredí.

O ukončenie fázy a prestup do ďalšej fázy môže klient požiadať komunitu na tzv. prestupovej skupine (komunitné sedenie skupiny pre účel fáz), kde si pripraví argumentáciu, prečo žiada o zaradenie do vyššej fázy. A tak isto môže komunita navrhnúť

posun klienta do vyššej fázy, pokiaľ tak on sám nevykoná. Podobne je nutné, aby komunita ponúkla adekvátne odôvodnenie svojho zámeru vo vzťahu ku klientovi.

Podmienkou prechodu do vyššej fázy pre dospelých klientov je mať znalosť pravidiel o fungovaní denného režimu v centre, rešpektovať práva a povinnosti týkajúce sa samotného klienta a tak isto v celej skupine. Ak klient prichádzal v odpore, mať pomenovanú prácu v odpore s poukázaním na možné východiská v rámci sebaregulačného správania.

Podobné podmienky platia pre deti, oproti dospelým klientom je potrebné monitorovať a následne motivovať dieťa k povinnostiam školskej dochádzky, kde po ukončení prvej fázy samé dieťa si vypracováva smerovanie záujmu štúdia (individuálne posudzovanie s každým dieťaťom podľa predchádzajúcich školských výkonov a možností pre napredovanie).

2.fáza – ORIENTAČNÁ

V tejto fáze má klient priestor pre zorientovanie sa sám v sebe, porozumenie dôvodom, prečo začal užívať návykové látky, porozumieť, aké vzťahy v sociálnom svete si vytváral, čo ovplyvňovalo a formovalo jeho hodnoty, postoje, názory na život. Pre možnú konfrontáciu dochádza k prvým stretnutiam s rodičmi, resp. najbližšími rodinnými príslušníkmi na tzv. rodinnej skupine (stretnutí), kde má priestor popísať svoju cestu s návykovou látkou alebo inou závislosťou. Ďalej dostáva priestor pre verbalizovanie svojho vzťahu k prítomným rodinným príslušníkom (na základe minulých zážitkov a vzťahových väzieb). Prostredníctvom individuálneho a skupinového poradenstva a viacerých foriem podpory klientovi sa umožňuje uzatvárať si minulé obdobia tak, aby ho nevyriešiteľné problémy a nejasnosti z minulosti neovplyvňovali v jeho sústredení sa na resocializačný proces. Klientovi sa zvyšuje status v komunite, stáva sa zodpovedným pri jednotlivých pracovných aktivitách.

Medzi práva a povinnosti klienta v sociálnom parametre sú zamerané na udržiavanie telefonického a písomného kontaktu s rodinnými príslušníkmi (prioritne s členmi rodiny, ktorí sa stali súčasťou resocializačného procesu). Klient spolu s aktívnymi členmi rodiny sa môže zúčastňovať terénnych rodinných stretnutí.

Klientovi sa rozširujú možnosti pre jeho záujmy, zodpovednosť a byť v dani a udržiavania dynamiky v komunite a to so zameraním na chod denného režimu, navrhovania výberu pracovných aktivít v pracovnej skupine a v nemalej miere byť súčasťou aktivizujúcich, relaxačných a oddychových aktivít v komunite.

O ukončenie fázy a prestup do ďalšej fázy môže klient požiadať komunitu tak, ako v predchádzajúcej fáze na tzv. prestupovej skupine (komunitné sedenie skupiny pre účel fáz), kde si pripraví argumentáciu, prečo žiada o zaradenie do vyššej fázy. Podobne komunita môže navrhnúť posun klienta do vyššej fázy, pokiaľ tak on sám nevykoná. Je nutné, aby komunita ponúkla adekvátne odôvodnenie svojho zámeru vo vzťahu ku klientovi. Súčasťou sebareflexie a verbalizovania je mať otvorenú tému v oblasti vlastnej závislosti pred komunitou a podľa možností komunikovať otvorene problém závislosti s rodinnými príslušníkmi a to formou individuálnych stretnutí so sprevádzaním odborného personálu zariadenia. Podobné zhodnotenie je umožnené klientovi na rodinných stretnutiach pred všetkými zúčastnenými.

Podobné podmienky platia pre mladistvých klientov, s dôrazom na monitorovanie a podporu rodinných štruktúr s dôrazom klientovej aktivity v tomto smere. Pri napĺňaní edukačno-vzdelávacích povinností mať jasno a byť v nasadení štúdia či už prezenčnou formou, alebo individuálnou formou štúdia. Súčasťou je študijný plán, ktorý by mal byť pretransformovaný ako súčasť posudzovania zaradenia do príslušnej fázy.

3.fáza – SEBAREGULAČNÁ

Fáza je zameraná na zvyšovanie schopnosti sebaregulácie klienta, na prebudovanie a upevňovanie si spoločensky žiadúcich foriem správania, morálnych a etických noriem, žiadúcich kontaktov so sociálnym svetom, ktoré ho naplňajú zmyslupnosťou a záujmom o zvyšovanie sociálnych kompetencií. Klient dostáva postupnými krokmi priestor pre trávenie voľného času mimo zariadenia (forma krátkodobých priepustiek, návštev, školských výletov, exkurzií, ...) čím si môže overovať novo naučené sociálne zručnosti v prirodzenom sociálnom prostredí.

V rovine kontaktovania sa so svojou rodinou je možné rozšírenie o vychádzky mimo centra, krátke kontrolované priepustky pre zmysluplné trávenie spoločného rodinného času.

Medzi práva a povinnosti klienta patria: na základe svojich vedomostí, zručností a novo návykov je súčasťou tímu zabezpečujúci chod komunity, v rámci adekvátnych kompetencií sa môže stať vedúcim pracovného tímu, skupiny s rovnakým resp. podobným záujmom pre relax a v nemalej miere i vedúcim komunity (tzv. gazdom). Dostáva zodpovednosť za potraviny v sklade a hmotný majetok v komunite (skladové hospodárstvo, náradie,...). Súčasne má priestor pre komunikáciu a komunitné sprevádzanie novoprijatých klientov.

Podobne ako v prechádzajúcom, o ukončenie fázy a prestup do ďalšej fázy môže klient požiadať komunitu na tzv. prestupovej skupine (komunitné sedenie skupiny pre účel fáz), kde si pripraví argumentáciu, prečo žiada o zaradenie do vyššej fázy. Podobne komunita môže dať navrhnúť posun klienta do vyššej fázy, pokiaľ tak on sám nevykoná. Je nutné, aby komunita ponúkla jasné odôvodnenie svojho zámeru vo vzťahu ku klientovi. Okrem argumentácie je potrebné, aby klient vedel zhodnotiť interakcie seba s ostatnými klientami, vedel pomenovať svoje postoje, vzťahy a progresy v oblasti prodrogovosti, eliminácie svojej závislosti a v nemalej miere postojov k samému sebe, svojej rodine a okoliu v mieste svojho bydliska. Naďalej v oblasti sebareflexie je dôležité udržiavať otvorenú tému v oblasti vlastnej závislosti pred komunitou a otvorene diskutovať problém závislosti s rodinnými príslušníkmi a to formou individuálnych stretnutí so sprevádzaním odborného personálu centra, ale aj v samoriadiacich komunitných stretnutiach.

Mladiství klienti by mali dosahovať patričné zručnosti sociálneho správania v školskom prostredí, pomenovávať vzťahové väzby medzi jednotlivými členmi rodiny, a mať jasno o svojej minulosti s primeranými ponaučeniami do budúcnosti. Pomenované záležitosti, okrem žiadosti o zaradenie do vyššej fázy, by mali byť súčasťou reflexie pred celou skupinou. Pri prehodnocovaní žiadosti je možné, aby boli prítomní i rodičia, resp. iné vzťahové osoby. Rovnako, ako v predchádzajúcej fáze pri napĺňaní edukačno-vzdelávacích povinností, je potrebné mať jasno a byť v nasadení štúdia či už prezenčnou formou alebo individuálnou formou štúdia. Súčasťou je študijný plán, ktorý by mal byť pretransformovaný ako súčasť posudzovania zaradenia do príslušnej fázy.

4.fáza – REHABILITAČNÁ

Je zameraná na celkovú fyzickú a psychickú obnovu jednotlivca smerujúcu kompetenciám postupného osamostatňovania sa, života mimo komunity, prípravy pre zamestnanie formou príležitostných brigád pre nadobúdanie pracovných návykov. Klient odchádza na dlhšie priepustky s kratším časovým rozmedzím, kde má možnosť si overovať schopnosti sebarealizácie, zodpovednosti za seba, svoje veci a činy. Dostáva priestor pre plnú zodpovednosť za seba a schopnosť adaptovať sa na rodinné vzorce vzťahového konania bez narušenia vnútornej integrity a fixovaných nových spôsobov kontaktovania sa v sociálnom svete. Identifikuje problémové oblasti, ktoré môžu po jeho odchode z resocializačného procesu ohroziť jeho život v abstinencii a prežívanie zmysluplnosti nového spôsobu myslenia a správania sa.

V rodinnej klíme by mali byť už formované a nastavené vzťahové hranice a klient by mal v tejto fáze pracovať na širších plnohodnotných vzťahových a vrstovníckych kamarátstvách a priateľstvách.

Klient má za povinnosť si plniť všetky atribúty spomenuté v predchádzajúcich fázach na úrovni podvedomého uvedomenia a s prirodzenou ľahkosťou a pohodou. Je členom samosprávy so všetkými kompetentnými náležitosťami.

Štvrtá, rehabilitačná fáza je veľmi progresívna a nastavená na samostatnosť a „otváranie sa svetu“. O jej ukončenie a prestup do finálnej resocializačnej fázy môže klient požiadať komunitu tak ako v predchádzajúcich fázach na tzv. prestupovej skupine (komunitné sedenie skupiny pre účel fáz), kde si pripraví argumentáciu, prečo žiada o zaradenie do najvyššej fázy. Podobne, ako v predchádzajúcich fázach, aj komunita môže navrhnúť posun klienta do vyššej fázy, pokiaľ tak on sám nevykoná. Je nutné, aby komunita ponúkla jasné odôvodnenie svojho zámeru vo vzťahu ku klientovi.

Je vhodné, aby klient vedel zhrnúť svoju doterajšiu prácu na sebe s odôvodnením na minulé neprimerané formy správania, mal jasno v rodinných a priateľských štruktúrach (tak ako v komunite, aj vo svojom primárnom a sekundárnom rodinnom okolí). Súčasťou hodnotenia štvrtej fázy by mal byť aj progresívny pohľad klienta pre konkrétnu budúcnosť vo vyššej (finálnej) fáze – tzv. reálne progresívny plán budúcnosti, vrátane abstinencie.

U mladistvého klienta pri hodnotení môžu byť prítomní rodičia, triedny učiteľ, či pedagóg z externého prostredia, s ktorým má mladistvý klient pozitívny vzťah. Tak ako v predchádzajúcom hodnotení, by mal dosahovať patričné zručnosti sociálneho správania v školskom prostredí, pomenovávať vzťahové väzby medzi jednotlivými členmi rodiny, a mať jasno o svojej minulosti s primeranými ponaučeniami do budúcnosti. Súčasťou je študijný plán, ktorý by mal byť pretransformovaný ako súčasť posudzovania zaradenia do príslušnej fázy. A podobne ako u dospelých klientov, mladistvý klient by mal vedieť zhrnúť svoju doterajšiu prácu na sebe s odôvodnením na minulé neprimerané formy správania, mal jasno v rodinných a priateľských štruktúrach (tak ako v komunite, aj vo svojom rodinnom okolí). Súčasťou hodnotenia štvrtej fázy by mal byť aj progresívny pohľad klienta spolu s rodičmi pre konkrétnu budúcnosť vo vyššej (finálnej) fáze – tzv. reálne progresívny plán budúcnosti.

5.fáza – ODCHODOVÁ

Klient strieda resocializačné prostredie s domácim prostredím. Intervaly by mali postupne presahovať väčšinou stav v domácom prostredí, v ktorom si hľadajú svoje plnohodnotné

miesto spojené so zodpovednosťou za seba a svojich rodinných príslušníkov, s ktorými prechádzajú celým resocializačným procesom. V rámci odchodu je potrebné uistiť ovanie, ako návrat do bezpečného miesta, možnými posilňujúcimi návštevami, resp. pobytmi.

Dĺžka v jednej fáze je individuálna, čas (18-24 mes.) určený pre resocializačný proces zodpovedá zvládnutiu prechodu cez všetky nastavené fázy. V prípade nezvládania a neúspechu je možné za určených podmienok medzi jednotlivými fázami prechádzať aj smerom z vyššej fázy do nižšej.

I.1 METÓDY PRÁCE S RODINOU DIEŤAŤA

Metódy práce s rodinou dieťaťa vychádzajú z individuálnych potrieb každej z rodín. Prioritne je dôležitý skrining primárnych, sekundárnych a terciálnych vzťahov v rodine klienta metódami intervenčných aktivít, voľných, resp. štruktúrovaných rozhovorov a v nemalej miere pozorovaním spontánnych vzťahových reakcií. Priestor pre vzájomné interakcie členov rodín jednotlivých klientov je umožnený formou krátkodobých pobytov organizovaných centrom v pravidelných intervaloch (zvyčajne jeden krát za mesiac) pod názvom „Rodičovské skupiny“. Klienti spolu so svojimi rodičmi a rodinnými príslušníkmi majú možnosť v prirodzených a simulovaných situáciách znovuprežívať už zažitú a novonadobudnutú emóciu, ktoré prostredníctvom sprevádzania vhodnými edukatívnymi metódami majú priestor analyzovať. Novinkou v aktivitách je metóda VTI (video tréningová intervencia), ktorá je postavená na princípoch dôvery, rešpektu, nádeje, empatie, ocenenia a spolupráce.

So samotnými rodičmi je uplatňovaná metóda Bálintovskej skupiny, kde pracujeme vytváraním vzájomného bezpečia uzatvorenej skupiny, kde pri „životných“ kauzistických príbehoch sa postupuje podľa dohodnutých pravidiel a to: nehodnotiť, hovoriť za seba, neradiť a byť v skupine včas so zotrvaním do konca.

Odborný personál v sprevádzaní rodičovských skupín nepoužíva tzv. čisté metodické postupy, takmer vždy ide o kombináciu dvoch ustálených spôsobov práce, napr. konkrétne kombinácia pozorovania a rozhovoru.

Pri pozorovaní sa zakladá na cieľavedomom, systematickom a plánovitom zaznamenávaní vonkajších prejavov osobnosti, kde je potrebné si jednoznačne stanoviť cieľ, premyslieť si plán pozorovania, ktorý do určitej miery zabezpečí i jeho systematickosť. Podobne i metóda rozhovoru je rozoberaná vo vyššej hlavnej kapitole (METÓDY PRÁCE).

Spomínané metódy sa v práci s rodinou dieťaťa, ktoré je v resocializačnom centre, v plnej miere využívajú primerane podľa potreby a efektivity v individuálnych a skupinových stretnutiach podľa charakteru. Dĺžka realizácie má krátkodobý charakter (návštevy, telefonáty, písomná korešpondencia,...) a časovo dlhší charakter (návšteva rodičov, či rodinných príslušníkov v centre na viac dní, viacdňové skupinové stretnutia organizované centrom v internom alebo externom prostredí, návšteva v rodine,...)

I.2 METÓDY PRÁCE S RODINOU PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY

Metódy práce s rodinou plnoletej fyzickej osoby sú obdobné, ako bolo popísané v bode I.1. Berie sa dôraz na individuálne potreby klienta a možnosti resp. kompetencie centra rodinných príslušníkov do procesu a to s dohliadnutím na vek, zdravotný stav, sociálne a materiálne podmienky, vzťahové väzby a rodinné štruktúry. Dospelý klient, podobne ako dieťa v centre, má potrebu návratu do rodinného prostredia, avšak nie vždy je to možné. Na základe spomenutého sa primerane využívajú metódy uvádzané v kapitole I/ METÓDY PRÁCE. Podľa možností a potrieb tak ako plnoletého klienta a tak isto jeho rodinného príslušníka sú realizované individuálne a skupinové rodinné stretnutia, ktoré zvyčajne bývajú jedenkrát v mesiaci v dňoch pracovného voľna.

J/ REŽIM DŇA

Štandardný denný režim s odchýlkami vo vzťahu k jednotlivým fázam resocializačného programu, opis zapájania dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby do zabezpečovania chodu centra v jednotlivých fázach resocializačného programu

V resocializačnom centre je pevne stanovený denný režim pre dni pracovné, sviatky a dni voľna pre všetkých klientov. Medzi odchýlky môžeme počítať práceneschopnosť klienta, vychádzky, resp. priepustky, aktivity mimo centra, vrátane lekárskeho návštevy a vyšetrení. Každý klient je s denným režimom oboznámený pri nástupe do centra a v priebehu prvej fázy je sprevádzaný iným určeným klientom.

Režim pracovného dňa pre dospelých klientov:

Čas	Činnosť
05.30 – 06.00	budíček, ranná hygiena, úprava zovňajšku i izby
06.00 - 06.15	rozcvička
06.15 - 07.00	príprava na raňajky, raňajky, káva, ranná komunita
07.00 - 08.00	upratovanie, úprava prideleného úseku, kontrola
08.00 - 11.30	nácvik pracovných zručností s dodržanými psychohygienickými prestávkami
11.30 - 12.30	obed, káva, osobné voľno
12.30 – 15.00	nácvik pracovných zručností s dodržanými psychohygienickými prestávkami
15.00 – 17.30	osobné voľno, vzdelávanie
17.30 – 18.15	večera, večerná bilancia
18.15 – 19.30	individuálna práca na sebe (písanie denníkov), osobné voľno
19.30 – 20.30	večerná komunita s témou
20.30 – 22.00	osobné voľno, príprava na večierku, večerné upratovanie, večierka

Režim dňa počas sobôt (so) a sviatkov (sv) u dospelých klientov je upravený s akceptáciou uplatňovania a variabilitou nasycovania potrieb pre všetkých klientov, a to:

Čas	Činnosť
06.30 so - 08,30 so 07.30 sv - 09.00 sv	budíček, osobná hygiena, príprava na raňajky, raňajky, káva
08.30 so – 11.30 so 09.00 sv - 12.00 sv	ranná komunita, skupinové sedenia v danej téme, voľný program po dohode s personálom (výlet, bohoslužba, stretnutia,..)
11.30 - 13.00 so 12.00 – 13.00 sv	obed, káva, osobné voľno
13.00 – 16.00	voľný program po dohode s personálom (výlet, športové a kultúrne aktivity, stretnutia, návštevy..)
16.00 – 17.30	osobné voľno, vzdelávanie
17.30 – 18.30	večera, večerná bilancia
18.30 – 19.30	individuálna práca na sebe (písanie denníkov), osobné voľno
19.30 – 20.30	večerná komunita s témou
20.30 – 21.30	osobné voľno, pozeranie TV

21.30 – 22.00	príprava na večierku, večierka
---------------	--------------------------------

Súčasťou harmonogramu dňa dospelých klientov sú samoobslužné činnosti každého klienta a tak isto zapojenie sa do bežných dennodenných prác ako je varenie, pranie, žehlenie, drobné opravy, údržba okolia zariadenia,...

Pre všetky uvádzané a ďalšie aktivity je systémový rozdeľovník v zmysle pravidelnej cirkulácie. Vo výnimočných prípadoch je zmena režimu schválená vždy riaditeľom centra (napr. vysoké teploty, poveternostné vplyvy, mimoriadne udalosti,...)

Režim pracovného dňa pre deti:

Čas	Činnosť
06.30 - 07,30	budíček, osobná hygiena, úprava zovňajšku i izby, rozcvička, príprava na raňajky, raňajky
07.30 - 08.00	odchod do školy
08.00 - 13.00/15.00	škola, školské povinnosti / klienti, ktorí nechodia do školy, orientácia na samovzdelávanie na teoretickej i praktickej úrovni pod dohľadom odborného personálu
13.00/15.00 - 16.00	obed, relax, nácvik pracovných zručností s dodržanými psychohygienickými prestávkami
16.00 - 17.30	príprava na vyučovanie, osobné voľno, samovzdelávanie
17.30 - 19.00	večera, večerná bilancia
19.00 - 21.30	komunitné sedenie v danej téme, individuálna práca na sebe (písanie denníkov), osobné voľno
21.30 - 22.00	príprava na večierku, večierka

Režim dňa počas sobôt (so) a sviatkov (sv) u mladistvých je upravený s akceptáciou uplatňovania a variabilitou nasycovania potrieb pre všetkých klientov, a to:

Čas	Činnosť
06.30 so - 08,30 so 07.30 sv - 09.00 sv	budíček, osobná hygiena, príprava na raňajky, raňajky
08.30 so – 12.00 so 09.00 sv - 12.00 sv	ranná komunita, skupinové sedenia v danej téme, voľný program po dohode s personálom (výlet, bohoslužba, stretnutia,..)
12.00 - 13.00	obed, osobné voľno

13.00 – 16.00	voľný program po dohode s personálom (výlet, športové a kultúrne aktivity, stretnutia, návštevy..)
16.00 – 17.30	osobné voľno, príprava na vyučovanie, vzdelávanie
17.30 – 19.00	večera, večerná bilancia
19.00 – 21.30	individuálna práca na sebe (písanie denníkov), osobné voľno
21.30 – 22.00	príprava na večierku, večierka

Súčasťou harmonogramu dňa detí sú samoobslužné činnosti každého klienta a tak isto zapojenie sa do bežných dennodenných prác ako je varenie, pranie, žehlenie, drobné opravy, údržba okolia zariadenia,...

Pre všetky uvádzané a ďalšie aktivity je systémový rozdeľovník v zmysle pravidelnej cirkulácie. Vo výnimočných prípadoch je zmena režimu schválená vždy riaditeľom centra (napr. vysoké teploty, poveternostné vplyvy, mimoriadne udalosti,...)

V sobotu a v nedeľu v čase od 18.00 do 21.00 prijímanie telefonátov od rodinných príslušníkov a odsúhlasených vzťahových osôb pre všetkých klientov centra. Na požiadanie klienta prezvonenie rodinného príslušníka alebo inej vzťahovej osoby. V prípade záujmu zo strany klienta, alebo rodinného príslušníka, je možný videohovor.

K/ ZABEZPEČENIE STAROSTLIVOSTI O DIEŤA V ČASE VÝKONU METÓD PRÁCE S JEHO RODIČOM

Spôsob zabezpečenia starostlivosti o dieťa v čase výkonu odborných metód práce s jeho rodičom, ak centrum utvára podmienky aj na pobyt dieťaťa s rodičom podľa §57 ods. 6 písm. b) zákona

Tento druh služieb naše resocializačné centrum neposkytuje, neutvárame naň podmienky.

L/ INDIVIDUÁLNY RESOCIALIZAČNÝ PROGRAM

Opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho resocializačného plánu a základná štruktúra individuálneho resocializačného plánu

Resocializačný plán pre každého klienta je viazaný na základnú štruktúru resocializácie s ekvivalentmi individuálnych odchýlok. Prioritný dôraz sa kladie hlavne na konkrétne individuálne plánovanie, resp. časovo a kvalitovo sýtený potenciál podľa možností a predpokladov osobnosti klienta. Prvotné IRP sa pre klienta vypracuje za pomoci orgánu SPODaSK pri umiestnení klienta a v prípade prítomnosti rodičov sa do prípravy IRP zapoja aj rodičia. Prvotné podklady pre vytvorenie IRP nám poskytne organ SPODaSK, rodina a samotný klient.

Vzhľadom na efektivitu vyhodnocovania je nutné dodržanie pravidelnosti, pomenovanie konkrétnych čiastkových cieľov, reflektovanie spätnej väzby a realizácia kontroly. Vyhodnocovanie individuálneho resocializačného plánu vychádza z gradácie napĺňania úloh, ktoré sú stanovené v jednotlivých fázach resocializačného programu a v kritériách prechodu medzi jednotlivými fázami resocializačného programu. V našom centre uplatňujeme kombináciu troch foriem kontroly (vyhodnocovania), a to:

- individuálna (sebareflexia a pozitívna konkrétna motivácia pre budúcnosť),
- skupinová (hodnotenie členmi komunity s nastavením zrkadla pre klienta a popisom očakávaní),
- rodinná (stretnutia s rodinnými príslušníkmi s cieľom komparácie zažitého s liečeným členom rodiny, pomenované očakávania a následný progres pre zaradenie sa do rodinného a spoločenského života)

Základná štruktúra IRP:

Hodnotená zložka	Zhodnotenie procesu Ciele na nasledujúce obdobie klienta v rámci fázy
Osobnostný rozvoj	myslenie správanie emócie
Komunita	a) režim b) aktivity v rámci chodu centra c) voľnočasové aktivity
Širšie prostredie	d) rodina e) vzdelávanie,

kontakt so školou

f) zdravotná starostlivosť

g) psychologická starostlivosť

Odborná pomoc po skončení resocializačného programu sa začína plánovať v rámci IRP až koncom štvrtej a začiatkom piatej fázy, kde už klient rozmýšľa nad osamostatnením sa a naplnením si svojho budúceho života mimo komunity.

Uvádzaný popis by nebolo možné realizovať bez štruktúry resocializácie, nastavenia denného režimu a fáz v liečbe, ktoré sú vypracované, zverejnené a každému klientovi známe. Prihliadnúc k potrebám vedenia a sprevádzania klientov je nevyhnutné dbať na klientove individuálne potreby, predchádzajúci spôsob života, vek, zdravotný stav, dĺžku závislosti a okrem iného počet a kvalitu predchádzajúcich liečení. Mimoriadna pozornosť sa venuje dieťaťu, u ktorého vnímame možný rast osobnostných vývinových a kognitívnych predispozícií. Neodmysliteľnou súčasťou dieťaťa je vzdelávanie a to podľa možnosti v primeranej vzdelávacej inštitúcii, alebo formou individuálnej prípravy v kombinácii s konzultáciami v škole, čiastkovými skúškami a praktickými zručnosťami. Na základe vymenovaného je základná štruktúra v reálnom prevedení realizovaná postavením individuálneho plánu pre každého klienta. Neodmysliteľnou súčasťou pri tvorbe individuálneho plánu je osobne dotýčny klient, ktorého sa plán týka a v plnej miere na ňom participuje.

Na individuálnom resocializačnom pláne participuje odborný tím podľa hodnotených zložiek IRP v centre nasledovne:

Osobnostný rozvoj	- myslenie, správanie, emócie spracováva s klientom psychológ,
Komunita	- režim, aktivity v rámci chodu centra, voľnočasové aktivity s klientom spracúva sociálny pracovník, sociálny pedagóg,
Širšie prostredie	- rodina, vzdelávanie, kontakt so školou, zdravotná starostlivosť spracúva s klientom sociálny pracovník, sociálny pedagóg
	▪ psychologickú starostlivosť spracúva psychológ

IRP sa vypracováva pravidelne mesačne u dospelých klientov za prítomnosti klienta a príslušného zamestnanca podľa štruktúry.

IRP u detí sa vypracováva pravidelne mesačne za prítomnosti klienta, rodič je oboznámený s IRP a jeho plnením v termíne rodinných stretnutí, ktoré sa organizujú raz mesačne, na individuálnom pohovore v prítomnosti klienta.

IRP u detí i dospelého klienta sa pravidelne prehodnocuje s orgánom SPODaSK v pravidelných cykloch pri kontrole plnenia plánu sociálnej práce s dieťaťom alebo dospelým klientom.

Pracovné činnosti v rámci nácviku pracovných zručností u dospelých klientov obsahujú základné pracovné návyky a prípadné pomocné práce pri zveľadňovaní centra a jeho okolia.

Pracovné činnosti v rámci nácviku pracovných zručností u detí obsahujú len základné pracovné a sebaobslužné návyky, ktoré sú bežné aj v rodinnom prostredí (napr. udržiavanie poriadku, žehlenie, pranie, umývanie, varenie a pod.)

M/ PODMIENKY NA RÔZNE AKTIVITY A ČINNOSTI

V našom resocializačnom centre sa vždy snažíme participovať na potrebách klienta a to aj v činnostiach takého charakteru ako nácvik pracovných zručností, záujmová, športová, kultúrna, rekreačná činnosť či náboženské vierovyznanie a viera.

M.1 NÁCVIK PRACOVNÝCH ZRUČNOSTÍ

Nácvik pracovných zručností v resocializačnom centre prebieha na úrovni prác na záhrade, chovanie zvierat, výroba z dreva (stolárstvo, rezbárstvo), krajčírska dielňa, stolárska dielňa, dielňa pre prácu s kovom a tvorivé dielne. Ďalej je to práca s včelami a domácimi zvieratami. Pranie a žehlenie posteľnej bielizne a osobnej bielizne klientov. Príprava celodennej stravy pre klientov a zamestnancov centra. Ďalším druhom nácviku pracovných činností sú pomocné práce na rekonštrukcii objektov centier a zveľadňovanie zeleninovej hriadky a ovocného sadu.

Hlavným cieľom je naučiť klientov novým zručnostiam a vyprofilovať ich záujem o prácu ako dôležitú súčasť ich budúcej zmeny, umožnenie dokončenia školskej dochádzky, získanie odbornej kvalifikácie. Podľa záujmov motivovať klientov v nadobúdaní kvalitnejších zručností, čím môžeme zvýšiť v budúcnosti ich záujem o zmysluplné naplnenie voľného času, alebo zvýšiť možnosť uplatnenia sa na trhu práce.

Pracovné činnosti sa priebežne menia podľa aktuálnych možností klienta a aj spolupráce s inými subjektmi, ktoré majú záujem o spoluprácu s centrom.

Cieľom pracovných návykov činností je i rehabilitačná činnosť klienta, ktorý nemal, alebo stratil pracovné návyky, nadobúdanie schopnosti nových zručností, trpezlivosti, pozornosti, fyzickej dispozície pracovať a ďalšie.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Neoddeliteľnou súčasťou teoretického a praktického vedenia je problematika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, požiarnej ochrany a hygieny práce. V rámci nácviku pracovných zručností musí bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci vychádzať z platných právnych predpisov – zákonov, vykonávacích vládnych nariadení, vyhlášok a noriem. Výklad musí smerovať od všeobecného ku konkrétnemu, t.j. špecifickému pre určenú činnosť.

Základné podmienky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sú:

- dôkladné oboznámenie klientov s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, s protipožiarňami predpismi a s technickými postupmi,
- používanie technického zariadenia, ktoré zodpovedá bezpečnostným a protipožiarňami predpisom,
- používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov podľa platných predpisov,
- vykonávanie stanoveného dozoru.

Dozor vyžaduje sústavnú prítomnosť osoby, ktorá je poverená vedením praktického vedenia klientov. Po oboznámení s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, hygiene práce je klient povinný tieto rešpektovať a prísne dodržiavať, aby nedošlo k úrazu. Úlohou pracovného inštruktora je čo najlepšie klienta pripraviť pre praktické i teoretické zvládnutie úlohy v rámci pracovnej činnosti. Cieľom je teda naučiť klienta maximum z obsahu praktickej prípravy. Pre dosiahnutie cieľa nám výrazne napomáhajú učebné pomôcky a technické prostriedky. Tieto musí každý pracovný inštruktor správne využívať, aby klienta zaujal a motivoval k ďalšej činnosti. Na dosiahnutie názornosti využívame názorné učebné pomôcky, ktoré majú mnohoraké funkcie: motivačnú, informatívnu, účelovú atď. Učebná pomôcka je hmotný didaktický prostriedok, ktorého funkčné používanie je predpokladom na dosiahnutie konkrétnych cieľov.

M.2 ZÁUJMOVÁ ČINNOSŤ

Každý klient, ktorý prichádza do nášho centra je oboznámený, aké možnosti sú u nás na sebarealizáciu a je len na ňom, čo si z daných možností vyberie. Jednou z možností je aj záujmová činnosť. Utvárajú a formujú estetické vzťahy k prírode, spoločnosti a jej materiálnym a kultúrnym hodnotám. Činnosti sú zamerané na rozvíjanie výtvarného, hudobného, literárneho, dramatického a hudobno-pohybového prejavu, na kultúru správania a výchovy ku vkusu, rozvoj tvorivosti.

Okruhy esteticko-výchovných záujmových činností, ktoré môžu klienti vykonávať v našom centre:

- Výtvarné záujmové činnosti
- Hudobné záujmové činnosti
- Literárno-dramatické činnosti

M.3 ŠPORTOVÁ ČINNOSŤ

Medzi moderné metódy, ktoré sa využívajú v procese resocializácie je aj pohybová aktivita. Využitie tejto metódy je vhodné z viacerých dôvodov. Primerane intenzívne telesné cvičenie stimuluje všetky fyzické i psychické funkcie človeka, pomáha pri prekonávaní stresu a depresie, uľahčuje relaxáciu organizmu po predchádzajúcej telesnej aktivite, posilňuje sebavedomie, zvyšuje fyzickú i psychickú kondíciu, je prevenciou rôznych ochorení a je jednou z možností, ako aktívne tráviť voľný čas. Hlavnou myšlienkou je podpora a rozvoj zdravia v oblasti zdravého spôsobu života, relaxácie a podobne.

Športová činnosť pozitívne ovplyvňuje zníženie chorobnosti na vybrané akútne ochorenia, zlepšenie zdravia a kvality života u vybraných chronických ochorení, zníženie práceneschopnosti a pozitívne zmeny v oblasti mentálneho zdravia (depresie, úzkosť, počet konfliktov v komunite...).

Klienti nášho centra sú ľudia po liečbe závislostí. Závislosť je ochorenie, ktoré devastuje zdravie človeka významne hlavne v oblasti mentálneho a sociálneho zdravia, ale u mnohých ľudí má dramatický vplyv aj na zdravie fyzické. Pri liečbe a starostlivosti o ľudí so závislosťou dominuje práve starostlivosť o mentálne zdravie a prevencia recidív. Starostlivosť o fyzické zdravie a zdravé determinanty zdravia sú len sekundárnym

aspektom, ktorým sa nevenuje dostatočná pozornosť. Podpora a rozvoj zdravia prakticky neexistuje a jediná starostlivosť o fyzické zdravie sa aplikuje v intenciách liečby následkov závislosti akými sú prenosné ochorenia, či poškodenie centrálného nervového systému.

Jedným z hlavným cieľom je aplikovať u klientov nášho centra práve zásady podpory a rozvoja zdravia v oblasti životného štýlu. Podpora zdravia je proces umožňujúci jednotlivcovi, ale i celej komunite, v ktorej naši klienti žijú, prevziať zodpovednosť za vlastné zdravie, jeho kontrolu a rozvoj. Vhodnou aplikáciou konkrétnych pohybových aktivít a ich začlenením do každodenného režimu nášho centra je možné vytvoriť u klientov trvalý záujem o pestovanie svojej telesnej kultúry a je predpoklad pretrvania tohto záujmu aj po úspešnom ukončení resocializácie. Preto sa zameriavame práve na spôsob života, ktorý často absentuje u majoritnej populácie a ktorou je pohybová aktivita. Pre odborný personál je dôležitou súčasťou výkonu pohybových a športových aktivít klientov pozorovanie. Počas športovania je možné identifikovať rôzne vlastnosti, ktoré sa klienti môžu snažiť v bežnej komunikácii potláčať, alebo skrývať. Ide o prejavy, ktoré pre resocializačný proces môžu byť pre klienta i personál zásadné. Napríklad rivalita, agresivita, kolektívne myslenie, egoizmus a ďalšie.

M.4 KULTÚRNA ČINNOSŤ

Kultúrna činnosť je realizovaná v rámci voľno-časových aktivít v rámci režimu. Návštevou kultúrnych podujatí je klientom umožnené spoznávať rôzne druhy a žánre umenia, pestovať ich estetický vkus a rozvíjať emočnú zložku ich osobnosti. Konkrétne navštevujeme divadelné predstavenia, koncerty vážnej, ľudovej aj populárnej hudby, expozície výtvarného umenia ale aj príležitostné umelecké podujatia, v rámci možností rôzne kultúrne pamiatky v rámci Slovenska. Počas našej existencie sa pravidelne každý rok spolupodieľame na príprave akcie Mikroregiónu Hont pod názvom Rozprávkový les na MDD. Hráme rôzne rozprávky v lese a tak napomáhame okolitým obciam spestriť program pre deti. Aktívnym kontaktom s umením je výtvarná činnosť klientov. Pomocou jednoduchých výtvarných techník ako je napr. koláž, klienti stvárnajú vopred na danú tému, spoznávajú vlastné zobrazovacie schopnosti, konfrontujú svoje vnútorné predstavy s realitou, učia sa odkryť a konkretizovať svoje emócie a nálady. Máme vytvorenú dielničku, kde sa tvoria rôzne detské motívy vo forme vyrezávania, maľovania a dekorovania. V rámci regiónu navštevujeme architektonické skvosty ako napríklad kaštieľ v Svätom Antone, či starobylú Banskú Štiavnicu.

M.5 NÁBOŽENSKÉ VIEROVYZNANIE A VIERA

V našom centre má možnosť každý klient prezentovať svoje vierovyznanie, žiť v období resocializačného programu vo svojej viere a má umožnené zúčastňovať sa na všetkých cirkevných aktivitách, ktoré sa konajú v blízkosti centra. Dospelí klienti i deti nie sú obmedzovaní vo svojej viere, sú im umožnené návštevy kostola, rôzne cirkevné besiedky, deti každý rok majú v ponuke možnosť zúčastniť sa letného tábora organizovaného cirkvou a v rámci školského procesu si sami volia etickú výchovu alebo náboženskú výchovu. Je len na klientovi, ako využíva svoje potreby a ako často sa zúčastňuje na aktivitách cirkvi, alebo súkromných modlitbách. Nikto z klientov nie je nútený sa zúčastňovať a zároveň v týchto aktivitách nemá ani bránené sa zúčastňovať. Klienti, ktorí nespĺňajú podmienky fázy na zúčastňovaní sa aktivít samostatne, vždy sú pre účel naplnenia svojich náboženských potrieb sprevádzaní pobytovo dospelejším klientom s vyššie pridelenou fázou.

N/ ZABEZPEČENIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Naše centrum má dlhodobu zabezpečenú komplexnú zdravotnú starostlivosť či pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu. V okresnom meste v Krupine máme dostupných všeobecných lekárov, odborných lekárov a v nemocnici je interné oddelenie a chirurgická ambulancia. V prípade špeciálnych odborníkov cestujeme s klientmi do Nemocnice s poliklinikou Zvolen, čo je v vzdialenosti cca 30 km alebo do Banskej Bystrice vzdialenej od nás 50 km.

Priamo v Krupine je stanica RZP, takže vo výnimočných a akútnych prípadoch máme zdravotnú pomoc okamžite.

N.1 ZABEZPEČENIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI PRE DIEŤA

Po nástupe dieťaťa je ihneď dieťa nahlásené do starostlivosti pediatra v Krupine, zubného lekára majú klienti si možnosť vybrať z Krupiny, gynekologickú ambulanciu navštevujeme taktiež v Krupine a je možnosť voľby gynekológa. Ihneď v deň nástupu, pokiaľ je to pracovný deň, sa dieťa objednáva k pedopsychiatrovi. Pedopsychiatra navštevujeme vo

Zvolene a v Banskej Bystrici. Pedopsychiater sa vybavuje podľa poisťovne, lebo niektorí pedopsychiatri nemajú zazmluvnené všetky zdravotné poisťovne.

Odborné vyšetrenia ako očné, neurologické, kožné a podobné, zabezpečujeme podľa potreby v Krupine alebo Zvolene. Deti navštevujú pravidelne podľa rozpisu lekára pedopsychiatra a majú dohľad pri užití medikamentózneho liečby podľa dekurzu lekára. V prípade hospitalizácie sú deti umiestňované na detskom oddelení nemocnice vo Zvolene, na psychiatrii na detské oddelenie Psychiatrickej nemocnice v Kremnici alebo v Martine. V prípade operačných zákrokov vieme zabezpečiť so súhlasom zákonného zástupcu hospitalizáciu v blízkosti resocializačného centra. Ak má zamestnanec centra podozrenie na požitie alkoholu alebo iných návykových látok, má centrum zabezpečenú spoluprácu s psychiатrom v Krupine, ktorý zabezpečí okamžitý odber biologického materiálu na laboratórne vyšetrenie, v prípade potreby odberu krvi taktiež tento úkon je vykonávaný v ambulancii psychiатra v Krupine. Preventívne testovanie detí je v našom centre bežné a máme zaužívané hlavne laboratórne vyšetrenia a dokazovanie abstinencie alebo jej porušenie. Bežné kontroly formou dychových skúšok prevádzame na ciachovaných alkoholtesteroch.

N.2 ZABEZPEČENIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI PRE PLNOLETÚ FYZICKÚ OSOBU

Plnoletá fyzická osoba má možnosť voľby zo štyroch obvodných lekárov v Krupine a dvoch psychiатrov pre dospelých buď v Krupine alebo vo Zvolene. Po nástupe sú objednaný k psychiатrovi podľa vlastnej voľby. Taktiež ako u detí majú zabezpečenú komplexnú zdravotnícku starostlivosť. V prípade novoprijatého klienta je nutné, aby pri návšteve lekára strpel dozor buď z radov staršieho klienta alebo zamestnanca resocializačného centra. Tak ako u detí aj u plnoletých fyzických osobách, ak má zamestnanec centra podozrenie na požitie alkoholu alebo iných návykových látok, má centrum zabezpečenú spoluprácu s psychiатrom v Krupine na okamžitý odber biologického materiálu na laboratórne vyšetrenie, v prípade potreby odberu krvi taktiež tento úkon je vykonávaný v ambulancii psychiатra v Krupine. Preventívne testovanie je v našom centre bežné a máme zaužívané hlavne laboratórne vyšetrenia a dokazovanie abstinencie alebo jej porušenie. Bežné kontroly formou dychových skúšok vykonávame na ciachovaných alkoholtesteroch.

O/ ZABEZPEČENIE ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY

Resocializačné centrum FILIUS PAUL zabezpečuje vzdelanie pre všetkých klientov, ktorí majú záujem o štúdium či už nadobudnutia nového vzdelania alebo jeho rozšírenia.

O.1 ZABEZPEČENIE ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY PRE DIEŤA

Deti s neukončenou povinnou školskou dochádzkou, ktoré sú k nám umiestnené na základe neodkladného alebo výchovného opatrenia, okamžite po nástupe nahlasujeme riaditeľovi ZŠ E. M. Šoltésovej v Krupine, aby vedel zabezpečiť plynulý prestup žiaka z pôvodnej do novej školy. Po adaptácii dieťaťa, čo trvá cca jeden až dva týždne, začína dieťa v sprievode personálu navštevovať základnú školu. V prípade problémov dohodneme na čas nevyhnutný individuálne štúdium, pokiaľ dieťa bude pripravené zotrvať v škole celé vyučovacie obdobie. Psychológ intenzívne pracuje s dieťaťom, aby návrat do školy bol v čo najkratšom čase.

Pokiaľ dieťa príde s ukončenou základnou školou, ale nemá ukončenú povinnú školskú dochádzku, oslovujeme Stredné odborné učilište obchodu a služieb v Krupine, aby sme zabezpečili dokončenie povinnej školskej dochádzky.

Dieťa po ukončení povinnej školskej dochádzky pri nástupe dostáva možnosť vybrať si pokračovať v štúdiu, ktoré má započaté, alebo si vyberie nový druh štúdia, ktoré mu vieme poskytnúť v meste Krupina alebo Zvolen. Môžeme skonštatovať, že máme 100% účasť detí, ktoré boli umiestnené doposiaľ v našom zariadení, vo vyučovacom procese. Je to veľmi náročná práca. Jednou z priorít nášho resocializačného programu je práve vzdelávanie detí a mladých dospelých, aby po odchode z resocializačného centra neboli len socializovaní, ale aj vzdelaní a pripravení do budúceho života pre trh práce. Sme radi, že mladí dospelí nám zotrvávajú v resocializačnom centre aj po dovŕšení plnoletosti a snažia si dokončiť svoje započaté štúdium u nás v rámci resocializačného procesu. Resocializačné centrum participuje s každou školou na dopredu dohodnutých pravidlách v rámci každého dieťaťa osobitne, aby neboli zaťažovaní zákonní zástupcovia dieťaťa. Pravidelná komunikácia pracovníka resocializačného centra určeného na styk so školami a triednymi učiteľmi žiakov nám dáva včas spätnú väzbu o ich správaní sa v škole a prospechu na vyučovaní. V prípade problémov komunikujeme riešenia v spolupráci resocializačné centrum, rodičia a škola. Dieťa má vždy právo vysvetlenia dôvodov svojho správania

a konania. Našou snahou a prianím je, aby deti umiestnené v resocializačnom centre nepocit'ovali dôsledky svojej minulosti a aby boli v škole rovnocennými s deťmi, ktoré žijú v rodinnom prostredí. Deti za vzorné správanie a dosiahnuté výsledky v škole bývajú odmeňované školami ako napr. bezplatné lyžiarske zájazdy, výlety, zapájanie sa do rôznych zahraničných projektov, návštevy zahraničia. Sme radi, že naše deti aj touto formou rastú a reprezentujú v dobrom deti závislé.

O.2 ZABEZPEČENIE ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY PRE PLNOLETÚ FYZICKÚ OSOBU

Plnoleté fyzické osoby, ktoré sú klientmi Resocializačného centra FILIUS PAUL majú možnosť štúdia a majú k tomu vytvorené všetky potrebné podmienky. Je bežné, že aj klienti v strednom veku sa rozhodnú pre štúdium, ktoré nestihli počas svojej drogovej kariéry a je im to umožnené tak na stredných ako i vysokých školách. Majú možnosť denného alebo externého štúdia. Samozrejme je to podmienené finančným krytím klienta. Máme klientov, ktorí sú v pracovnoprávnom vzťahu a zároveň študujú a zvyšujú si kvalifikáciu, alebo im štúdium pomáha platiť rodina.

P/ PRÁVA DIEŤAŤA A PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY

Jedným zo základných princípov našej práce s ľuďmi závislými je i dodržiavanie ich práv spojeným s dodržiavaním i ich povinností. Práva dieťaťa sú u nás zásadné v dodržiavaní i v ochrane pred ich porušovaním a sú prísne kontrolované, či sa neobmedzujú a či majú vytvorené všetky podmienky pre dôstojný a nediskriminačný spôsob života. Rešpektovanie dodržiavania ľudských práv a slobôd klientov je povinnosťou každého zamestnanca centra a to pri všetkých činnostiach, ktoré vykonáva. Na túto povinnosť sú osobitne poučení noví zamestnanci. Ich dodržiavanie pravidelne kontroluje riaditeľka centra, garant centra, alebo riaditeľkou poverený pracovník, väčšinou psychológ centra, ktorý v rámci individuálnych rozhovorov má za povinnosť monitorovať dodržiavanie práv dieťaťa i dodržiavanie a ochranu ľudských práv klientov personálom. Vychádzame z rešpektovania ustanovení deklarácie práv dieťaťa, ktorá hovorí, že dieťa musí požívať všetky práva zakotvené v tejto deklarácii. Každé dieťa bez výnimky musí byť nositeľom týchto práv, bez rozdielu alebo diskriminácie na základe rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického

alebo iného presvedčenia, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodového alebo iného postavenia, či už jeho samého alebo jeho rodiny.

V našom centre sa v záujme práv dieťaťa riadime nasledovnými zásadami:

P.1 PRÁVA DIEŤAŤA

- právo na život a rozvoj
- právo na meno a štátnu príslušnosť
- právo poznať podľa možnosti vlastných rodičov a právo na ich starostlivosť
- právo na zachovanie identity
- právo žiť s rodičmi, čo najčastejší kontakt s nimi
- právo udržiavať kontakt s obidvoma rodičmi aj po odlúčení, aj keď spolu nežijú
- urýchlené, pozitívne a humánne prejednanie žiadosti dieťaťa alebo jeho rodičov
- rešpektovanie a prihliadanie na názor dieťaťa, ktoré je schopné formulovať vlastné názory a jeho právo byť vypočuté v súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka a právo dieťaťa slobodne sa vyjadrovať o záležitostiach týkajúcich sa jeho
- sloboda prejavu a právo na vhodné informácie
- sloboda svedomia, myslenia a náboženstva
- sloboda združovania, stretávania sa s ostatnými
- ochrana pred neoprávnenými zásahmi do súkromia, rodiny, domova a korešpondencie, ako aj pred útokmi na česť alebo povesť
- právo na zdravie a na zdravotnú starostlivosť
- právo na vzdelanie
- právo na to, aby sa disciplína na školách udržiavala spôsobom zlučiteľným s právami dieťaťa a s jeho ľudskou dôstojnosťou
- právo na oddych a voľný čas
- právo využívať sociálne zabezpečenie
- právo vedieť o svojich právach

Deti v našom resocializačnom centre sú tak ako i ich rodičia a zákonní zástupcovia poučení o ich právach a v prípade potreby majú na viditeľných miestach v centre vyznačené čísla na tiesňové linky, políciu, detského ombudsmana. Celý resocializačný program sa nesie v duchu spolupráce klienta a rodiny a preto uprednostňujeme, aby naši klienti boli čo

najviac priblížení k sanácii rodiny, aby participovali na postupných krokoch sanácie a uvedomovali si dôležitosť blízkeho kontaktu s rodinou. Preto majú klienti vytvorené podmienky na kontakt s rodinou. Každé dieťa má právo telefonovať s rodičmi, svojim kurátorom a informovať ho bez prítomnosti personálu o jeho požiadavkách alebo námietkach v resocializačnom procese. Sú na to určené a stanovené časy a každý, kto chce, pravidelne sa s klientom môže telefonicky kontaktovať, avšak snažíme sa o nerušenie resocializačného procesu a tak napríklad počas večere telefonáty neposkytujeme. Aj v opačnom prípade, ak má dieťa pocit, že sa o neho rodina nezaujíma, má právo požiadať personál o telefón a môže rodine zavolať. Sú povolené aj medzinárodné hovory a video hovory, aby rodina videla, že dieťa je v poriadku. Čo sa týka kontaktu rodič – dieťa, súrodeneц – dieťa, toto máme ošetrované, že člen rodiny môže prísť na návštevu po ohlásení sa personálu hoci kedy, pokiaľ dieťa je v resocializačnom centre a pobudnúť s ním toľko času, koľko rodič alebo dieťa na to má vyhradený. Plnenie si školských povinností je prvoradá a preto v čase školského vyučovania sa snažíme návštevy neprijímať. V priebehu víkendov a prázdnin je bežné, že rodičia alebo súrodenci u nás zotrávajú aj niekoľko dní a venujú sa svojmu príbuznému. Pošta sa doručuje dieťaťu osobne nerozbalená, otvorí sa pred ním, nazrie sa, či zásielka neobsahuje niečo zakázané, listy sa nečítajú a odovzdá sa klientovi. Klienti majú právo po adaptačnej fáze a dodržiavaní všetkých pravidiel resocializačného procesu chodiť domov na tzv. priepustku po dohode s rodinou. Veľmi radi to využívajú raz za mesiac na 3 až 5 dní podľa školského vyučovania. Toto sa vždy nahlasuje príslušnému zamestnancovi SPODaSK. V štvrtej a piatej fáze, kedy sa klient už pripravuje na život v rodinnom prostredí sa návšteva doma upravuje na dva krát v mesiaci. Po dohode s rodinou to môže byť aj častejšie. Taktiež majú právo komunikovať s dozorujúcim prokurátorom. Na verejne dostupnom mieste je schránka pre dozorového prokurátora, kde môžu klienti vkladať svoje podnety bez vedomia personálu centra. Sú chránení pred detskou prácou, konzumáciou drog, sexuálnym násilím, rôznymi formami vykorisťovania, mučením a krutým, neľudským a ponižujúcim formám správania.

P.2 PRÁVA PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY

Tak ako prísne dbáme na práva detských klientov, v tej istej miere dbáme aj o práva plnoletej fyzickej osoby. Základnými právami sú:

- právo rozhodnúť sa sám o sebe

- právo na súkromie
- právo na bezpečie
- právo názoru
- právo klásť otázky
- právo na podanie sťažností
- právo na vierovyznanie
- právo na dôstojnosť
- právo na mlčanlivosť a diskretnosť
- právo na poskytnutie dôstojnej služby
- právo na prijatie s úctou a rešpektom

Plnoletá fyzická osoba, ktorá má dobrovoľne podpísanú zmluvu s resocializačným centrom, má právo podľa pridelenej fázy na styk s rodinou či už telefonicky, písomne alebo osobne, má právo opustiť centrum na vychádzku, priepustku. Má právo zamestnať sa.

Q/ OPIS POVINNOSTÍ DIEŤAŤA A PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY

Q.1 Povinnosti dieťaťa

Sú zamerané na pochopenie zmyslu, ktorý je prikladaný každodenným životným povinnostiam tak, aby neboli dotknuté práva dieťaťa a zároveň aby povinnosti dieťaťa korešpondovali s cieľom resocializačného procesu. Dôraz sa kladie nie na to, ako sú povinnosti formulované, ale predovšetkým na spôsob realizácie povinností dieťaťa, ktorý má výpovednú hodnotu pre personál i pre dieťa samotné. Podrobný taxatívny zoznam je uvedený v povinnostiach klienta a v režime dňa. Povinnosti sú zamerané na osvojenie si základných socializačných prvkov, ktoré sú na úrovni bazálnych každodenných činností smerujúcich k osvojeniu si schopnosti usporiadať si čas, naučiť sa v pravidelnosti dbať o vlastnú hygienu, čistotu a poriadok, vykonávať činnosti, ktoré vedú k rozvoju a vzdelávaniu dieťaťa a pochopeniu, že plnenie povinností v pravidelnosti vedú k stabilite, pružnosti a schopnosti nadobudnúť sebakontrolu a zároveň i práce na sebe. Súčasťou povinností a ich dodržiavania je edukačný účinok v pochopení, že osvojenie si plnenia povinností vedie i k pochopeniu potreby akceptácie plnenia spoločenských povinností

v bežnom živote mimo resocializačného centra. Z hľadiska vzťahu povinností k jednotlivým fázam sa kladie pri plnení povinností dieťaťa dôraz na rast osobnej zodpovednosti pri ich plnení.

Q.2 Povinnosti plnoletej fyzickej osoby, ich význam a ciele platné pre dieťa i plnoletú fyzickú osobu

Povinnosti plnoletej fyzickej osob, pre ktoré sa vykonáva resocializačný program v centre vo vzťahu k jednotlivým fázam resocializačného procesu, vychádza z osvedčených zásad fungovania v terapeutickkej komunite, kde sa kladie dôraz na jasné a každému vysvetlené pravidlá, pričom počas adaptácie každého nového člena je vytvorený systém podpory a dohľadu nad osvojením si dodržiavania povinností. Taxatívne sú povinnosti vymenované v povinnostiach klienta centra a v režime dňa. Pri plnení povinností klienta nemôžu byť obmedzené jeho práva, ale zároveň musia byť v súlade s cieľom resocializačného procesu v centre. Pravidiel nie je veľký počet, musia však reflektovať záujem organizácie ako celku z hľadiska naplnenia resocializačného cieľa nielen jednotlivca, ale celej komunity, či skupiny. Pri porušovaní pravidiel sa zvažuje prospech jednotlivca a prospech skupiny. Ak to nie je možné inak, má prednosť prospech skupiny. Táto zásada je aplikovaná na základe toho, že prospech jednotlivca môže byť odvodený predovšetkým z fungujúcej skupiny. Za dôležitý determinant správneho fungovania skupiny považujeme bezpečie a vytvorenie bezpečného prostredia pre klientov. To je dôvod na formuláciu takzvaných kardinálnych pravidiel, ktoré v prípade porušenia môžu mať za následok predčasné ukončenie pobytu z disciplinárnych dôvodov, pretože sú v zásadnom protiklade s udržaním bezpečného prostredia pre ostatných. Za kardinálne pravidlá sú považované predovšetkým porušenia zákazu užitia návykových látok, ich držanie, alebo ukrývanie v prostredí centra, ich ponúkanie, alebo predaj ostatným členom skupiny. Ďalej nie je prípustná akákoľvek forma fyzického násillia, alebo ďalšie typy ohrozujúcich aktivít ako sú krádež, úmyselné poškodzovania majetku druhých, alebo centra, podvod, vydieranie, akékoľvek formy nátlaku, šikanovania, či ponižovania, sexuálneho zneužívania, či sexuálneho styku v centre. Základné povinnosti sú klienti povinní dodržiavať vo všetkých fázach rovnako, okrem tých, kde im vzniká právo vychádzajúce z jednotlivých fáz. Ďalšie pravidlá vychádzajú z potreby usporiadania času. Takmer všetky poruchy duševného zdravia, s ktorými klienti prichádzajú do resocializačného centra, sú spojené s nejakou distorziou vnímania a prežívania času. V každodennom živote sa to javí ako chaotickosť, nedostatok

štruktúry a proporcií v členení času všeobecne ako neadekvátne hospodárenie s časom vlastným i s časom druhých, čo logicky spôsobuje problémy v osobných vzťahoch i sociálnej integrácii. Časový poriadok teda predstavuje dôležitú časť psychologickú i sociálnej rehabilitácie. Za kľúčový sa považuje denný a týždenný rozvrh aktivít, ktorý odráža kultúrny rytmus. Svoju úlohu má i plánovaná dĺžka resocializačného programu podľa jednotlivých aktivít a činností a doby pobytu v resocializačnom centre. Pravidlá a normy o usporiadaní času v skupine tvoria previazaný a viacrozmerný systém, pričom ťažiskom časového poriadku a východiskom resocializačného procesu je rehabilitácia zaobchádzania s časom, ktorý zodpovedá princípu práce „TU A TERAZ“, pretože len od učenia a zmeny v prítomnosti, sa môže odvíjať zhodnotenie minulosti a reálna budúca perspektíva. Osobitnou časťou pravidiel sú pravidlá smerujúce do zapojenia klienta do skupiny, komunity. Tieto upravujú vzorce žiaduceho spôsobu komunikácie a mali by odstraňovať nežiaduce formy správania a komunikácie, považujeme ich za dôležité, aby klient počas pobytu mal z nich osobný prospech a prinášal i prospech iným. Ide o pravidlá, ktoré smerujú k otvorenosti, zapájania sa do siete vzťahov, schopnosti osobného nasadenia, pomoci druhým, vzájomnej pomoci, schopnosti prevzatia vlastnej zodpovednosti, spoluzodpovednosti, zapájania sa do resocializačného programu.

Počas pobytu klienta v našom centre musí klient dodržiavať svoje povinnosti nielen ako „radový“ klient, ale v periodicky sa opakujúcich intervaloch plní aj úlohu vodcu skupiny, komunity „gazdu“. Gazda je klient, ktorý má rozšírený rámec povinností a práv. Gazdovstvo u klienta trvá jeden týždeň. Gazdu určuje službukonajúci personál v deň ukončenia gazdovstva predchádzajúceho gazdu, pričom sa dodržiava zásada dodržiavania periodicity. Funkcia gazdu plní i resocializačný účel smerovaný k precizovaniu osobnej zodpovednosti, nácviku schopností v posilňovaní dodržiavania pravidiel, disciplíny a poriadku a participácie na fungovaní skupiny. Funkcia gazdu sa vykonáva v skupinách plnoletých fyzických osôb i v skupine detí. V skupine detí táto funkcia nezasahuje do práv dieťaťa, dieťa ako gazda zodpovedá za organizáciu plnenia denného režimu a spolupracuje v prípade potreby s personálom na výkone dodržiavania zásad resocializačného procesu v častiach, ktoré sú uvedené v povinnostiach gazdu. Uvedená funkcia je považovaná centrom za edukačný proces, ktorý je dlhodobou praxou osvedčený i ako súčasť nadobúdania sociálnych a komunikačných zručností prostredníctvom vlastnej skúsenosti a zároveň i smeruje k schopnosti samosprávnej funkcie v častiach, ktoré sú uvedené v dennom režime a v povinnostiach detí a plnoletých fyzických osôb.

Povinnosti klientov sa z hľadiska toho či ide o dieťa, alebo plnoletú fyzickú osobu neodlišujú. Spôsob resocializačného programu z hľadiska výkonu každodenných činností nijakým spôsobom neporušuje práva dieťaťa a o činnostiach centrum informuje rodiča dieťaťa. V zásade ide o povinnosti, ktoré sa dajú označiť ako normálny rodinný život a spoločná participácia členov rodiny na fungovaní.

Q.3 OPIS POVINNOSTI RODIČA DIEŤAŤA A INÝCH BLÍZKYCH OSÔB DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY

Povinnosti rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, vychádzajú z individuálneho prístupu a kvalitne podanej informácie uvedeným osobám už pri nástupe dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby do resocializačného centra. Tieto osoby musia byť resocializačným centrom poučené o svojich právach a povinnostiach, čo potvrdia svojim podpisom. Poučenie sa vyhotovuje v dvoch rovnopisoch, pričom jeden z nich obdrží rodič dieťaťa alebo iná blízka osoba dieťaťa alebo plnoletá fyzická osoba. Vzhľadom na dôraz nášho centra na individuálne posudzovanie potrieb klienta a reflexiu potrieb rodiča a iných blízkych osôb môže centrum individuálne prostredníctvom riaditeľa rozhodnúť o spôsobe plnenia povinností inak, ak je to v záujme posilnenia vzťahových väzieb, či mimoriadnych životných udalostí, ako je to v povinnostiach podľa jednotlivých fáz resocializačného programu. Povinnosti rodičov a iných blízkych osôb smerujú k spolupráci a participácii na resocializačnom programe, ochrany a dohľadu klienta pred možnou recidívou a rešpektovaním zásad resocializačného centra. V pravidelných intervaloch sa centrum venuje prehodnocovaniu, opakovaniu i edukácii rodiča a iných blízkych osôb o právach i povinnostiach, pričom v popredí sú ľudské práva a dôvody obmedzení v resocializačnom centre, ktoré smerujú k minimalizácii rizík možného zlyhania klienta. Ďalšie povinnosti rodiča a blízkych osôb spočívajú i v spôsobe, periodicite a čase telefonických hovorov, návštev a vychádzok, ktoré musia reflektovať i režim resocializačného centra, aby sa resocializačný proces nenarúšal. Preto sú centrom určené časy, osobne dohadované možnosti a spôsoby návštev i vychádzok. Tieto sú podrobne spracované.

R/ TAXATÍVNE VYMEDZENÉ PRAVIDLÁ RESOCIALIZAČNÉHO PROGRAMU A OPIS OPATRENÍ NA PREDCHÁDZANIE ICH

PORUŠOVANIA A TAXATÍVNY OPIS VÝCHOVNÝCH PROSTRIEDKOV

Taxatívne stanovené pravidlá vychádzajú z tradície spôsobu fungovania centra, dlhodobo osvedčené praxou a výmenou skúseností resocializačných programov u nás i v Českej republike. Samozrejmovou súčasťou pravidiel je i už podrobne popísaný denný režim, ktorý v povinnostiach klienta je na prvom mieste. Povinnosti klienta a gazdu sú uvedené nasledovne:

Povinnosti klienta

1. Dodržiavať režim.
2. Zákaz samovoľne opustiť centrum.
3. Pravidelne pracovať v komunite.
4. Zákaz rozprávania o drogách mimo skupinu.
5. Povinnosť kedykoľvek sa podrobiť močovej, dychovej skúške a prehliadke osobných vecí zo strany službukonajúceho, alebo iného pracovníka centra.
6. Zákaz násilia, šikanovania.
7. Uvoľnenie z denného režimu len na základe potvrdenia od lekára.
8. Dodržiavať určený čas sledovania TV len od 19.00 hod.
9. Fajčiť len na vyhradenom mieste od 7,00 do 21,00 hod./ neplatí pre dieťa
10. Používanie súkromných motorových vozidiel počas pobytu je zakázané.
11. Prijem telefonátov len so súhlasom službukonajúceho.
12. Zákaz hazardných hier.
13. Zákaz sexuálneho styku.
14. Pri odchode je klient povinný zobrať si všetky svoje veci.
15. Klient má právo kedykoľvek požiadať službukonajúceho o individuálny rozhovor.
16. Klient má právo zvolať komunitu pre riešenie aktuálneho problému.
17. Klient musí prijať a splniť uloženú sankciu.
18. Službukonajúci má právo veta.

Povinnosti gazdu

1. Riadi činnosť komunity od budíčka do večierky.
2. Vykonáva budíček.

3. Vede rozcvičku.
4. Vede rannú komunitu, vypracuje heslo dňa.
5. Dohliada na fajčiarsky a kávový režim.
6. Zvoláva nástup na stravu.
7. Zvoláva mimoriadnu komunitu.
8. Dohliada na poriadok a čistotu v centre.
9. Tlmočí komunite požiadavky riaditeľky, personálu.
10. Tlmočí požiadavky komunity riaditeľke, personálu.
11. Kontroluje kvalitu prevádzaných služieb /rajóny/.
12. Dbá o šetrenie energiou, vodou a teplom.
13. Dohliada na dodržanie večierky.
14. Dohliada na hygienu a vzhľad klientov v komunite.
15. Vede večerné stretnutie.
16. Píše záznam o činnosti komunity do gazdovskej knihy.
17. Kontroluje stav centra, uzamknutie priestorov.
18. Podáva hlásenia o nedostatkoch a porušovaní režimu zo strany klientov.
19. Vykonáva kontrolu sanitárneho zariadenia.
20. Plní príkazy službukonajúceho personálu.

Opatrenia na predchádzanie porušovania sú neustálou súčasťou realizácie resocializačného programu všetkých zamestnancov centra. Spočívajú v každodennej kontrolnej činnosti a pokiaľ je to možné, tak i v prítomnosti službukonajúcich pri dodržiavaní povinností klientov tak, aby si ich osvojovali a prijali ich ako bežnú súčasť života. Hovoríme o preventívnych aktivitách a činnostiach, ktoré by mohli viesť k prirodzenému plneniu si povinností. Ďalšia časť opatrení spočíva v prenesenej osobnej zodpovednosti klientov, členov skupiny a ich vzájomnému pôsobeniu na seba prostredníctvom metód a techník, ktoré sa využívajú v skupinových formách práce na strane jednej a zároveň na vytváraní priestoru spolupodieľania sa na hodnotení fungovania celej skupiny na úrovni učenia sa otvorene a sebareflexívne komunikovať medzi jednotlivými členmi skupiny a poskytovať spätnú väzbu v prípade rozdielnosti názorov a pohľadov na spôsob a kvalitu dodržiavania povinností klienta. Postupnosť v dávaní priestoru na rozhodovaní jednotlivých členov skupiny a ukladanie individuálnych úloh a zodpovednosti považujeme za vhodný systém predchádzania porušovania povinností. Čím viac je skupina, komunita odkázaná na seba a nie na vonkajší servis, tým viac tieto

úlohy prekračujú tréningový ráz a zahrňujú reálnu zodpovednosť za každodenný život celej skupiny, komunity. Pokročilí klienti získavajú narastajúcu zodpovednosť v organizovaní každodenného chodu skupiny, komunity, v orientovaní a inštruovaní začiatočníkov a vykonávajú samosprávne funkcie na prospech celej skupiny, komunity. Toto sa deje pod neustálym dohľadom odborného personálu centra a každodenne sa fungovanie uvedeného systému spoločne vyhodnocuje.

Takto uvedený stav by bol na úrovni optimálneho, bezchybného fungovania dodržiavania povinností klienta v resocializačnom programe. Napriek tomu však pomerne často dochádza k porušovaniu povinností z rôznych dôvodov. Centrum pracuje s aplikáciou výchovných prostriedkov (sankcií, pozitívnych i negatívnych) na úrovni individuálneho posudzovania a hľadania dôvodov porušenia povinností skôr, ako výchovný prostriedok aplikuje. Takýto prístup považujeme za efektívnejší ako direktívny spôsob aplikácie výchovného prostriedku, ktorý klienta častejšie postaví do odporu, čo nepovažujeme za vhodný spôsob riešenia. Napriek tomu je nevyhnutné vzhľadom na typológiu klientov a doterajšie skúsenosti teórie i praxe aplikovať výchovné opatrenia, ktoré by mali viesť k pochopeniu klienta, že je to spôsob nesenia osobnej zodpovednosti za svoje konanie na základe slobodného rozhodnutia porušenia povinností. Prijaté opatrenia si klienti sami pomenovali, prijali, sú verejne dostupné tak, aby sa každý klient i návšteva mohli s nimi kedykoľvek oboznámiť.

Taxatívny opis výchovných prostriedkov v centre je nasledovný:

Výchovný prostriedok môže platiť pre jedného klienta, skupinu klientov alebo pre celú komunitu. Výchovný prostriedok môže platiť pre skupinu, alebo komunitu len vtedy, ak preukázateľne porušila pravidlá celá skupina, alebo komunita. Pri uplatňovaní výchovného prostriedku a jeho druhu sa uplatňuje zásada individuálneho prístupu, teda nie je možné taxatívne vymedziť, ktorý druh výchovného prostriedku sa má ukladať podľa druhu porušenia pravidiel. Uplatňuje sa zásada posudzovania doterajšieho plnenia či porušovania povinností, ako i resocializačný proces a ďalšie premenné, ktoré majú podľa personálu pri uplatňovaní výchovného prostriedku význam pre klienta, aby plnil uložený výchovný prostriedok svoj účel. Pre niektorých klientov by takýmto spôsobom uložený prostriedok neplnil svoj výchovný účel.

Druhy výchovných prostriedkov:

- zákaz fajčenia maximálne na jeden týždeň, neplatí pre dieťa,
- zákaz pitia kávy maximálne na jeden týždeň, neplatí pre dieťa

- zákaz prijímania telefonátov maximálne na dva týždne, s možnosťou výkonu návštev a posielania listových zásielok,
- zákaz sledovania TV maximálne na jeden mesiac,
- zákaz venovaniu sa svojej záujmovej činnosti počas osobného voľna (cvičenie, čítanie, ručné práce,...), maximálne na jeden týždeň,
- pracovná činnosť aj počas osobného voľna, maximálne na jeden týždeň,
- služba v kuchyni dlhšia ako jeden týždeň, maximálne na jeden mesiac,
- funkcia gazdu dlhšie, ako jeden týždeň, maximálne na jeden mesiac,
- zákaz prijímania návštev, maximálne na jeden mesiac, neplatí pre dieťa, možné aplikovať len pre dospelé fyzické osoby,
- vylúčenie z centra,
- zákaz výkonu pracovnej činnosti mimo centrum do odvolania – platí len pre dospelé fyzické osoby .

S/ POSTUPY PRI URČOVANÍ VÝCHOVNÝCH PROSTRIEDKOV

Pri určovaní výchovných prostriedkov vychádzame z osvedčených pedagogických zásad, ktoré tvrdia, že výchovný prostriedok má byť uplatňovaný len takým spôsobom, aby plnil svoj účel. Rozumieme tým, že zo zoznamu výchovných prostriedkov centra uplatňujeme individuálne tie, ktoré sú smerované k uvedomeniu si klienta, že v prípade nedodržiavania povinností klienta, je možné uplatniť taký výchovný prostriedok, ktorý klienta obmedzí v tom, čo rád robí, alebo čo ho baví. Nemá význam ukladať zákaz televízie, ak klienta televízia nezaujíma a podobne.

Výchovný prostriedok sa udeľuje voči klientovi len na základe preukázaného konania či nekonania, ktoré má za následok porušenie pravidiel centra alebo skupiny. Výchovný prostriedok má byť adresný, s prijímateľom výchovného prostriedku komunikovaný tak, že klient má právo sa k uplatňovanému výchovnému prostriedku vyjadriť.

Výchovný prostriedok sa ukladá službukonajúcim personálom, alebo iným pracovníkom, na základe preukázateľnej skutočnosti o porušení pravidiel centra alebo skupiny. Uloženie výchovného prostriedku je povinný pracovník, ktorý ho uložil, zaznamenať v knihe gazdu i s dôvodom uloženia výchovného prostriedku, zdôvodnením výberu druhu výchovného prostriedku vzhľadom na individuálne posudzovanie jeho uloženia, ktorý reflektuje komplexné fungovanie klienta nie len v porušovaní pravidiel, ale i napríklad v plnení si svojich povinností v predchádzajúcom období, jeho správaní sa a spolupráci na plnení

resocializačného programu, či napríklad plnenie si pracovných alebo študijných povinností a dosahovaných výsledkov a podobne.

Ak prijímateľ s uloženým výchovným prostriedkom nesúhlasí, je personál povinný vyhotoviť o tejto skutočnosti úradný záznam, kde sa musí uviesť druh uloženého výchovného prostriedku, jeho dĺžka trvania a dôvod jeho uloženia, ako i dôvod nesúhlasu klienta s jeho uložením. V takomto prípade má uložený výchovný prostriedok odkladný účinok a úradný záznam sa postupuje na prehodnotenie riaditeľke centra, odbornému garantovi centra. Uvedení pracovníci vykonajú potrebné úkony na zistenie skutočností uvedených v úradnom zázname a následne uložený výchovný prostriedok buď potvrdia, alebo prehodnotia jeho druh, alebo čas jeho trvania, v prípade potreby zrušia uložený výchovný prostriedok, ak zistia, že jeho uloženie by neplnilo svoj účel, či bol uložený na základe nedostatočných argumentov, ktoré by spochybnili, že bol uložený oprávnene. O spôsobe prehodnotenia nesúhlasu klienta a jeho výsledku vyhotoví písomný záznam a osobne oboznámi klienta, ktorému bol výchovný prostriedok uložený o výsledku rozhodnutia. Prehodnotenie nesúhlasu klienta s uloženým výchovným prostriedkom je povinný riaditeľ centra, garant vykonať do 3 dní od jeho uloženia. O tejto skutočnosti v prípade dieťaťa v lehote bude oboznámený príslušný kurátor a rodič dieťaťa, alebo blízka osoba dieťaťa, ak si to situácia vyžaduje. V prípade dospeljej fyzickej osoby sa postupuje rovnako, bez oznámenia kurátorovi, či blízkej osobe a zodpovedný personál prehodnotí, či nesúhlas klienta s uloženým výchovným prostriedkom je dôvod na ukončenie pobytu v centre.

V prípade nesúhlasu rodiča s uloženým výchovným prostriedkom bude o tejto skutočnosti informovaný príslušný sociálny kurátor a bude vyvolané osobné stretnutie sociálneho kurátora, rodiča dieťaťa a riaditeľky centra, garanta centra, aby sa spoločne i za prítomnosti dieťaťa uvedený nesúhlas prehodnotil. Klient i rodič dieťaťa počas riešenia prehodnocovania nesúhlasu s uloženým výchovným prostriedkom bude oboznámený o skutočnosti, že v prípade nedohody medzi zástupcom centra, sociálnym kurátorom a rodičom dieťaťa, či dospelou fyzickou osobou môže klient, dieťa, alebo rodič podať sťažnosť voči rozhodnutiu centra na Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, prípadne na inštitúciu podľa slobodného rozhodnutia sťažovateľa.

T/ SPÔSOB EVIDENCIE VYKONANÝCH VÝCHOVNÝCH PROSTRIEDKOV, AK BOLI VYKONANÉ NA DIEŤAŤI , SPÔSOB INFORMOVANIA RODIČA, OSOBY, KTORÁ SA STARÁ O DIEŤA A ORGÁNU SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY O POUŽITÍ VÝCHOVNÉHO PROSTRIEDKU

Uložené výchovné prostriedky, ak boli uložené na dieťaťati sú zaznamenané v knihe gazdu v prípade, že ide o uloženie výchovných prostriedkov, ktoré sa nepovažujú za zásadné porušenie povinností klienta a zároveň sú prenesené do osobného spisu dieťaťa. O uložení výchovnom prostriedku bude rodič v prípade uznanej potreby riaditeľky, odborného garanta centra telefonicky bezodkladne informovaný, čo zodpovedá i spôsobu aktuálneho stavu vzájomnej spolupráce rodičov dieťaťa, osoby, ktorá sa stará o dieťa a centra. Rodič dieťaťa, osoba, ktorá sa stará o dieťa, je vždy o spôsobe fungovania dieťaťa informovaný komplexne na pravidelne organizovaných rodinných stretnutiach, kde sa vždy oboznámi i s uloženým výchovným prostriedkom, najneskôr však do 30 dní od uloženia výchovného prostriedku, ak sa rodinných stretnutí nezúčastní, alebo nekontaktuje dieťa. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately bude vždy informovaný o použití výchovného prostriedku centrom pri pravidelných stretnutiach v centre a ak si to situácia vyžaduje, bude uvedený orgán informovaný riaditeľkou centra, alebo odborným garantom bezodkladne.

U/ OPIS POSTUPU PRI NEDOVOLENOM OPUSTENÍ CENTRA DIEŤAŤOM A V RIZIKOVÝCH SITUÁCIÁCH PRE DIEŤA ALEBO PLNOLETÚ FYZICKÚ OSOBU, PRE KTORÉ SA V CENTRE VYKONÁVA RESOCIALIZAČNÝ PROGRAM, NAJMÄ PRI ÚRAZE, VÁŽNYCH NEZHODÁCH MEDZI DEŤMI, PRE KTORÉ SA VYKONÁVA RESOCIALIZAČNÝ PROGRAM A MEDZI TÝMITO DEŤMI A ZAMESTNANCAMI CENTRA

V prípade nedovoleného opustenia centra dieťaťom je povinný službukonajúci túto skutočnosť bezodkladne po zistení ohlásiť riaditeľke centra, garantovi centra. Následne je

centrum povinné prostredníctvom *riaditeľky centra, alebo ňou poverenej osoby* nahlásiť uvedenú skutočnosť na najbližšie oddelenie Policajného zboru, pričom poskytne všetky potrebné informácie a písomnosti, ktoré si policajný orgán vyžiada. Následne centrum spíše o skutočnosti úradný záznam s podrobným popisom vzniknutej udalosti a časovými údajmi o vykonaní jednotlivých krokov. V zákonom stanovenej lehote skutočnosť oznámi orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, okresnej prokuratúre a bezodkladne informuje vhodným spôsobom rodiča dieťaťa, osobu, ktorá sa o dieťa stará. Ak je to potrebné, centrum vykonáva súčinnosť pri hľadaní dieťaťa. *Za prvotné úkony je zodpovedný službukonajúci pracovník, za dodržanie ostatných povinností a postupu je zodpovedný riaditeľ centra.*

V prípade rizikových situácií pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu centrum *prostredníctvom pracovníka, ktorý rizikovú situáciu identifikoval*, podľa druhu rizikovej situácie, musí bezodkladne vykonať úkony, ktoré smerujú k odvráteniu rizikovej situácie pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu. Centrum pri odvrátení rizika musí dodržiavať zákonný postup, nemôže prekračovať pri odvrácaní rizikových situácií svoje právomoci a personál môže vykonávať len tie úkony, ktoré vychádzajú z jeho možností, schopností a vychádzajú zo zásad profesionálnej a osobnej občianskej zodpovednosti. V prípade ohrozenia života, či zdravia dieťaťa, je centrum *prostredníctvom službukonajúceho pracovníka* povinné bezodkladne v záujme ochrany života a zdravia volať prostredníctvom tiesňových liniek lekársku pomoc, hasičskú pomoc a políciu, podľa toho, o aký druh ohrozenia života, či zdravia dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby ide. Ak ide o ohrozenie života alebo zdravia dieťaťa alebo inej plnoletej fyzickej osoby inou osobou, je potrebné, pokiaľ je to možné, izolovať ohrozeného od zdroja ohrozenia za dodržania zásady, že pri tomto úkone nebude ohrozený život alebo zdravie personálu alebo iných klientov centra. Následne je centrum povinné *prostredníctvom službukonajúceho pracovníka* privolať prostredníctvom tiesňových alebo priamych liniek políciu a v prípade potreby i lekársku pomoc. Po vykonaní týchto úkonov je *službukonajúci personál* povinný bezodkladne informovať o vzniku mimoriadnej udalosti *riaditeľku centra, odborného garanta centra* a v prípade potreby postupovať podľa ich pokynov. O vzniknutej mimoriadnej udalosti vyhotoví centrum úradný záznam, kde sa podrobne popíše priebeh vzniknutej udalosti, časový sled udalosti a všetky skutočnosti, ktoré sú pre zistenie príčin vzniku, alebo budúce riešenie udalosti dôležité. V zákonom stanovenej lehote informuje o vzniku udalosti orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, rodiča dieťaťa, osoby ktorá sa stará o dieťa. V prípade potreby je centrum súčinné s orgánom činnom v trestnom konaní. *Za*

vykonanie prvotných úkonov je zodpovedný službukonajúci pracovník, po oznámení stanoveným zodpovedným pracovníkom, teda riaditeľke centra, garantovi centra, ktorí určujú vykonanie ďalších úkonov, sú zodpovední za vykonanie a dodržanie postupu riaditeľka centra, odborný garant.

V prípade úrazu dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby centrum postupuje v zmysle zákonných postupov BOZP. Každý pracovník centra je o podmienkach BOZP poučený a na úrovni znalosti povinností postupu pri úraze. Centrum v prípade úrazu mimo zákonom stanovených podmienok o BOZP oznámi vzniknutú skutočnosť v zákonom stanovenej lehote orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, bezodkladne rodičom dieťaťa, osobe, ktorá sa stará o dieťa. Za zabezpečenie prvotných úkonov na zabezpečenie ochrany zdravia alebo života podľa postupov BOZP v prípade úrazu je zodpovedný *službukonajúci pracovník*, ktorý bezodkladne o skutočnosti oboznámi po zabezpečení prvotných úkonov riaditeľku centra, garanta centra, ktorí koordinujú zákonom stanovený postup i spracovanie povinných dokumentácií súvisiacich s úrazom

V prípade vážnych nezhôd medzi deťmi sa primárne vykoná krízová intervencia prostredníctvom *odborne spôsobilých* pracovníkov centra. Podozrenie zo vzniku vážnej nehody bezodkladne oznámi pracovník, ktorý ho identifikoval riaditeľke centra, odbornému garantovi centra, ktorí sú povinní určiť postup a spôsob, ako objektivizovať a riešiť vážne nehody medzi deťmi. Na základe identifikácie možnosti odvrátiteľnosti, alebo neodvrátiteľnosti vážnych nezhôd centrum po dohode multidisciplinárneho tímu prostredníctvom riaditeľky centra navrhne oprávneným orgánom premiestnenie dieťaťa do iného centra, alebo iné riešenie podľa záverov zistení o závažnosti nezhôd multidisciplinárneho tímu. O tejto skutočnosti centrum vykoná ohlasovaciu povinnosť voči všetkým hore uvedeným.

V prípade vážnej nehody medzi personálom a klientom centrum prostredníctvom riaditeľky centra, odborného garanta centra vykoná všetky opatrenia, ktoré budú viesť k profesionálnemu prístupu personálu, ktorý má za povinnosť a kompetenciu pracovať s nezhodami medzi personálom a klientom. Vznik vážnej nehody medzi personálom a klientom centra je povinný bezodkladne oznámiť pracovník, ktorý vážnu nehodu identifikoval riaditeľke centra, odbornému garantovi centra, ktorí určia spôsob a postup riešenia a zabezpečenia odvrátenia vážnej nehody.

Ak centrum identifikuje akékoľvek podozrenie z nezákonného postupu klientov alebo personálu, túto skutočnosť prostredníctvom riaditeľky centra, garanta centra alebo pracovníka, ktorý takéto podozrenie nadobudol, takéto skutočnosti sú všetci menovaní

povinní bezodkladne ohlásiť ako podozrenie z nezákonnosti najbližšiemu orgánu činnému v trestnom konaní a následne postupovať tak, ako je uvedené v iných mimoriadnych udalostiach.

V/ OPIS PONUKY NÁSLEDNEJ ODBORNEJ POMOCI PO UKONČENÍ RESOCIALIZAČNÉHO PROGRAMU

Ukončenie resocializačného programu je možno dvoma spôsobmi:

- a) Ak klient splní všetky podmienky, t.z. prejde postupne všetkými jednotlivými fázami resocializačného programu a na základe vzájomnej dohody a administratívnych náležitostí opustí resocializačné centrum.
- b) Ak klient sa rozhodne odísť skôr, ako bude mať zvládnuté všetky fázy.

Už v priebehu liečby sú klienti a ich príbuzní, resp. osobne blízki informovaní o možnostiach pomoci po resocializácii. Bez ohľadu na skutočnosť, za akých podmienok klient odišiel, v našom centre je ponúkaná následná odborná pomoc vo forme spoločensko-kultúrno-športových jednorazových aktivít a tak isto opakovanie posilňovacích pobytov s dohodnutou dĺžkou (vytvorený konkrétny časový harmonogram so stanovenými cieľmi). V odbornej oblasti ďalej ponúkame individuálne a rodinné stretnutia, kedy zámerom je dať priestor aj rodinným príslušníkom pri minimalizovaní svojej spoluzávislosti a samotným klientom priestor pre sebarealizáciu v záujme o osobnú odbornú pomoc. Tam sa vytvárajú podmienky a situácie pre stabilizáciu odvykania od závislosti. Súčasťou je praktická a názorná edukácia s ukázkami a modelovými situáciami z ich odžitých životov. Pre riešenie náročných životných situácií je vytvorený osobný priestor so zreteľom na osobnostné charakteristiky a individualitu klienta.

Spomínané aktivity následnej odbornej pomoci sú nad rámec resocializačného programu a klient si ich hradí v plnej výške z vlastných zdrojov.

Mimo resocializačného centra sa klientovi (či už dospelému alebo mladistvému) odporúča pravidelná účasť na stretnutiach (sedeniach, rôznych aktivitách, či činnostiach) v kluboch pre závislých v procese uzdravovania v mieste alebo okolí klientovho bydliska. Prehľad a možnosti zúčastňovať sa odbornej pomoci po resocializačnom pobyte klient dostáva pri odchode z centra.

Všetky postresocializačné aktivity sa vykonávajú po dohode vedenia centra a záujemcu nad rámec resocializačného programu a klient si ich hradí v plnej výške z vlastných zdrojov.

PROGRAM SUPERVÍZIE

Resocializačné centrum FILIUS PAUL má program supervízie zabezpečovaný pravidelnými supervíziami vykonávané odborným supervízorom. Komplexný program supervízie je prílohou resocializačného programu spolu s etickým kódexom supervízie. Supervízie sa zúčastňuje všetok odborný i obslužný personál.